

STAV OLAV

Frans' orden, s. 1

Fra religiøs bevegelse til
ordenssamfunn

Ruth Plum, s. 6

Bispesynoden
— hvordan arbeider den?

En liten rundspørring, s. 8

Tanker foran høstens bispesynode

Glede på St. Sunniva Skole, s. 12

Kongelig heder til søster Felicia

Kort rapport, s. 16

Bibelarbeid jorden rundt

Sommerminne, s. 22

Bokhandelens ferd til Nidaros

OLAV

Ønsk i den
ene
hånden . . . ?

I disse dager pakker noen hundre katolske biskoper og kardinaler sine kofferter for å dra til bispesynodens møte i Roma. De har adskillig mer enn bispehatt og synodedokumenter med i bagasjen: Ønsker og utfordringer fra diverse millioner katolske legfolk gir ikke særlig utslag på vekten ved flyplassenes «check-in-counter», men turde og burde likevel være nokså tyngende klerikal bagasje. Dertil kommer vekten av det ansvar som hviler på synodefedrene i vår fremdeles sterkt klerikale kirke.

Hele Mariamåneden oktober til ende skal synodefedrene diskutere «legfolkets kall og oppgaver i Kirken og verden tyve år etter Det annet Vatikankonsil». En formidabel oppgave som i siste instans også er et spørsmål om Kirken selv. Legfolket utgjør opp mot 99% av Kirken, av det «Guds folk» som, ifølge konsilstekstene, ved dåpen er blitt innviet til «et kongelig presteskap og et hellig folk». Kanskje ville det være lettere å løse oppgaver og minske spenninger dersom både leg og lærd fikk komme til orde i synodesalen? For hvem er leg og hvem er lærd — i denne forbindelse? Utålmodige sjeler — noen vil kalle dem respektløse — har foreslått at mens biskopene diskuterer legfolkets rolle, kunne legfolket — i stedet for å sitte på gjerdet — samles for å snakke om hva biskopene burde gjøre . . .

Tilbake til synodefedrenes bagasje: ønskene og utfordringene. Nær ikke for store forventninger til synoden, sa kardinal Basil Hume for en tid siden, og det kan nok den gode engelskmann, kjent for både å være jordnær og vidsynt, ha rett i. Men det betyr ikke at man straks skal synke ned i det norske «ønsk i den ene hånden . . .» med tilhørende pessimistisk fortsettelse.

Ønske har vi alle lov til, enten vår plass er på bispestolen eller lenger nede i kirkebenkene. Men selv de sterkeste ønsker er lite og ingenting verd dersom vi ikke kommer oss opp fra stol og benk, eller ned fra gjerdet, spytter i begge nevene og begynner å GJØRE noe for å få liv ut av ønskene.

Det gjelder for hele Guds folk. Men i disse dager enda mer for synodefarerne enn for hjemmesitterne.

FRANS' ORDEN:

Fra religiøs bevegelse til ordenssamfunn

Hans Vossenaar

1

Den sentrale religiøse erfaring i Frans' liv var «fyllden og dybden i korsets mysterium,» skriver fransiskanerpater Hans Vossenaar i denne artikkelen – nummer fem i St. Olavs serie om de katolske ordenssamfunn i vårt land.

Fransiskanernes spiritualitet er uløselig knyttet til Frans av Assisi. Og Frans' spiritualitet kan bare forklares ut fra den religiøse erfaring han hadde. Denne erfaring viste Frans fyllden og dybden i den korsfestedes mysterium, og den førte til at Frans forlot «verden». Han ble en ny evangelist.

Hele Frans' liv er bygget på møtet med Jesus Kristus. Og alt Frans gjorde, var knyttet til det. Han skrev en regel for sine følgesvenner hvor det heter at de skal «rette seg etter vår Herres Jesu Kristi evangelium» ved «å følge vår Herres Jesu Kristi lære og vandre i hans fotspor». Han opplevde en apostolisk utsendelse: Han følte at han måtte forkynne evangeliet på samme premisser som da Jesus sendte sine første disipler ut i verden. De første brødre dannet intet ordenssamfunn som sådant, siden de ikke hadde ett bestemt mål.

De skulle slå seg ned i nærheten av byene, drive litt jordbruk eller lignende, og de skulle «leve evangeliet» i ord og gjerning. I begynnelsen var det altså en «uorganisert» religiøs bevegelse som hadde sin bakgrunn i Frans' religiøse erfaring. Først senere, da det stadig kom flere og flere følgesvenner, utviklet bevegelsen seg til et ordenssamfunn som etter stifterens uttrykkelige vilje holdt seg innenfor Kirkens rammer.

Karisma

Hva var Frans' karisma? Hva var hans ideal og kilden for hans livsglede? Frans ble født i byen Assisi i 1182. Byen var velhavende, faren var en meget aktet forretningsmann. Alt lå til rette for den unge Frans: Han kunne bare overta bedriften når han ville. Det var ikke hans ideal å bli rik. Hans livsglede lå etterhvert i

det å dele med andre, særlig med de fattige. Det var fullkommenheten evangeliet oppfordret ham til. Frans var i sin tid også leder for ungdommen i Assisi. Han var glad i livet, var med på mange fester, kastet bort penger og ble ansett som tøff og kjekk. Men heller ikke denne delen av YAP-typen likte han, selv om han aldri glemte det. Det var bare ikke tilfredsstillende i lengden. Etter sin fars ønske ble Frans også ridder og sloss mot Perugia. Heller ikke det ga Frans livsglede. Alle disse evner og egenskaper fikk et nytt preg ved møtet med «den korsfestedes mysterium» og ble deler av Frans' spesielle karisma: Han elsket menneskene, han var åpen for deres nød, og han kunne og torde stå frem som leder. Da Frans ved slutten av sitt liv ser tilbake og skriver sitt Testamente, er han blitt klar over hva det var som gjorde at han formet sitt liv på en «annerledes» måte.

«Slik ga Herren meg, broder Franciskus, å begynne å gjøre bot: Da jeg var i synden, tålte jeg ikke å se speddalske. Og Herren selv førte meg i blant dem, og gjorde barmhjertighetsgjerninger mot dem. (...) Og Herren ga meg en slik tro på kirkene at jeg ba (...) Og deretter ga Herren og gir meg fortsatt

Evige løfter

Den 15. august avla Arne Kirsebom, som hører til Picpusfedrene, sine evige løfter i Kloster Arnstein ved Koblenz i Vest-Tyskland, og den 12. september avla Svenn Bjerkem, som er dominikaner, sine evige løfter i Couvant St. Dominique i Strasbourg i Frankrike.

SØNDAGSBLADET

2

en slik tro på prester (...)

Og etter at Herren ga meg brodre, viste ingen meg hva jeg skulle gjøre, men Den høyeste selv åpenbarte for meg at jeg skulle leve etter Det hellige evangeliets regel.

(Den hellige Franciskus' Testamente, fra «Frans av Assisis Skrifter», St. Olav Forlag 1982)

Testamentet gir uttrykk for Frans' overbevisning om at Gud selv åpenbarte for ham den måten han skulle leve på. Det var Gud som sa at han skulle leve i bot, som førte ham til de spedalske, som ga ham troen på Kirken og på Kirkens tjenere, og som oppfordret ham til å skrive en leveregel. Frans selv tvilte aldri på at dette var Guds verk og nåde. Det eneste svar på Guds rike gaver var for Frans å lovprise og takke Gud, og stille seg til disposisjon for ham. Hvordan? Frans elsket Gud, han så dem som var i nød som en oppgave fra Gud til ham: Det var hans kall å hjelpe dem. Slik ville han svare sin skaper, slik ville han møte Kristus, — i de små, de hjelpeløse, de fattige og de spedalske.

Det var derfor Frans var glad i mennesker, det var derfor han ville dele sin eiendom med andre, det var derfor han ydmyket seg

Trenger vi helgener?

— Spørsmålet ble nylig reist i samband med framføringen av Olav-spelet i Verdal. Under landsmøtet i Verdal ble vi sterkt minnet om den store historiske sammenheng vi står i som kristne og baptister, skriver Peder M. I. Liland i en lederartikkel i Banneret, organ for Det Norske Baptistsamfunn, og viser til at Olav «ble et samlende symbol for den kristne tro på grunn av sin hengivelse og dod, og ikke på

grunn av sin maktbruk».

— Som protestanter avskyr vi helgen dyrkelse i grov forstand. Som baptister avskyr vi også sammenblandingen av statsmakt og religion, skriver Liland videre. — Men vi vet godt at vi trenger personer med åndelig tyngde som kan hjelpe oss på veien... Verden og vi selv trenger synlige kristne, mennesker som på grunn av Guds kjærlighet i Jesus Kristus ikke lenger tilhører seg selv, men Gud.

Et av de eldste bilder av Frans, noen mener det er malt så tidlig som i 1223, mens han ennå levde.

for alle, det var derfor han levde blant de fattige og utstøtte. Frans valgte ikke fattigdommen for fattigdommens skyld, men fordi han på den måten fant et svar på Guds kall og rike gaver til ham. Han forsaket ikke verden, for han trakk seg aldri ut av den, men han ga bort det han hadde

og bestemte seg for å leve sammen med andre. Dette — og mye annet — er Frans' karisma. Og folk forstod dette: forstod at det var ekte, det han gjorde, at det var «sant», like sant som Jesu forkynnelse hadde vært. Frans ble et eksempel som mange flere (etter ti år allerede mer enn 3000)

Heder til pater Mizzi

Under en enkel seremoni i sommer ble en meget høy og meget sjelden hedersbevisning, St. Augustins kors, tildelt den kjente og avholdte fransiskanerpater Massimiliano Mizzi av erkebiskop Robert Runcie, den anglikanske kirkes primas. Mange norske Assisi-farere vil kjenne pater Mizzi, som også har vært på Norgesbesøk

ville følge, — til Frans' store forbauselse og kanskje også fortvilelse. Den bevegelse han startet, trengte å komme i orden. Frans måtte få «en orden» på sakene.

Leve evangeliet — innen kirken!

I sitt testamente skriver Frans at Herren ga ham tro på prester som levde etter den hellige katolske kirkes regel, — og at det var Gud som åpenbarte for ham at han skulle leve etter Det hellige evangeliets regel. Selv om Frans visste at mange prester var ganske ynkelige, og at Kirken sikkert ikke var uten feil, mente han at evangeliet best kunne overleveres av Kirken. Derfor dro han til pave Innocens III for å be ham om tillatelse til å leve etter Evangeliet i Kirken. Frans stilte seg til disposisjon, og hans karisma skulle tjene Kirken. Det var viktig at Guds kjærlighet, som Frans fikk oppleve så sterkt, skulle komme til syne i Guds kirke. Det var Guds kjærlighet som skulle formidles, og det var Guds kjærlighet «in persona Christi» som skulle overleveres. Guds kjærlighet defineres ikke bare som godhet mot andre, men også som styrke, visdom, ydmykhet, tålmodighet, fred, barmhjertighet, tilgivelse, langmodighet, skjønnhet, trygghet, ro, glede, måtehold, rikdom, svalhet, osv. (jfr. Lovprisning av Gud, i «Doku-

for mange år siden. St. Olavs lesere vil huske ham for sentral medvirkning i forbindelse med verdensbønnedagen for fred som paven innbød til i Assisi i oktober i fjor.

Seremonien fant sted i Lambeth Palace. Pater Mizzi mottok hedersbevisningen for sitt arbeid for enhet mellom den anglikanske og den katolske kirke.

mentet gitt til broder Leo»). Guds kjærlighet finnes i selve skapelsen. Vi skal gjenopprette skapelsesordenen, vi skal respektere alt og alle og gi dem den rette plass på jorden. Vi skal ikke dømme, og ikke undertrykke andre. Det er klart at Kirken gjerne tok imot Frans og hans idéer. Selv om paven følte at Frans også kritiserte Kirkens liv, stilte han seg åpen for Frans og lovet ham at hvis Herren fortsatt ville gi ham brødre, skulle han gjøre dem til et ordenssamfunn etter Frans' ideer.

Så fulgte mange samtaler med Kirkens ledere, og sammen kom de frem til visse ordninger. Frans ønsket at den levemåten Gud hadde åpenbart for ham, skulle virkeliggjøres, mens paven var mer opptatt av å holde styr på de mange brødre som etter hvert begynte å vandre rundt om i hele Europa, og som ble kjent som «gråbrødre» (etter fargen på deres drakt, en drakt som var lik den bøndene i Umbria gikk kledd i på den tiden). Det ble mye som skulle ordnes. Men var det mulig å innordne en karisma i Kirkens av og til trange strukturer?

Orden på sakene!

For Frans var det viktig at alle som ble kalt av Gud, skulle kunne fortsette å utøve det yrke de hadde. Arbeidet skulle bare

Foreslår fredskonsil

Den tyske filosof og vitenskapsmann Carl Friedrich von Weizsäcker har foreslått for paven å innkalle til en «kristen verdensfor-samling for fred, rettferd og vern om skaperverket». Han fremsatte forslaget i pavens nærvær under et internasjonalt kol-lokvium om Europa som fant sted i pavens sommerresidens Castel Gandolfo. 28 vi-enskapsmenn fra forskjellige land deltok i samtalene hvor paven hele tiden var til stede som tilhører. dpa.

preges av noe annet: Det måtte være en innsats til nytte for Guds rike og for menneskeheten. Slik fantes det snart mange forskjellige yrker blant brødrene. Når arbeidet ikke kunne være avgjørende for det fransiskanske liv, måtte selve måten å leve på bli det. Frans krevde at brødrene skulle be de bønnene de kunne, at de skulle oppholde seg i nærheten av kirker, være underkastet alle, arbeide med et hederlig yrke, men ikke av begjær etter å få lønn, men for eksemplets skyld og for å jage vekk lediggang. Var denne måte å leve på utgangspunktet, så kunne paven og Frans ordne de andre ting: brødrenes oppgaver. De snakket om hvordan Frans kunne ta opp nye brødre, hvordan de skulle be og ferdes rundt i verden. De diskuterte måten å arbeide på, og om brødrene skulle ta imot penger eller be om almisser. Også omsorgen for syke brødre og deres omgang med andre mennesker ble drøftet. Brødrenes måte å misjonere på og deres forkynnelse av Kirkens lære var det meget viktig å få orden på. Alle disse punkter er blitt til egne avsnitt i Frans' regel for sine brødre. Regelen ble stadfestet av pave Honorius III i 1223.

Fra de første år hadde ordenssamfunnet brødre som pleide de spedalske, andre som var hånd-

Hvor mye katolisisme?

«Vi er ikke så lette å snakke med bestandig, det er ikke lett å finne emner når man er språkfattig.» sa Kari-Mette Eidem i et radio-intervju nylig. Som innvandrers- og flyktningkonsulent er hun ansatt av den katolske kirke i Norge, og lønnet av to kommuner, Skeidsmo og Rælingen. «Uten felles kulturbakgrunn er det ikke alltid lett å vite hvordan man skal ordlegge seg».

4

verkere, andre igjen som forkynte og var sjelesørgere, som leste og underviste på skoler og universiteter, og som misjonerte og lærte andre om Gud og prøvde å omvende dem. Og alt dette kunne være slik, siden ordenssamfunnet som sådant ikke hadde *ett* bestemt formål som kunne brukes som målestokk for det som er 'fransiskansk' eller ei.

Jeg råder, formaner og oppfordrer mine brødre i Herren Jesus Kristus til når de ferdes i verden ikke å ha tvister og ikke strides med ord og ikke dømme andre. Men de skal være milde, fredsomme og beskjedne, saktmodige og ydmyke, og tale respektfullt til alle, slik det sømmer seg».

(Frans' stadfestede regel, kapittel III).

Dette var Frans' ideal: at brødrene skulle omgås hverandre som ekte brødre, når og hvor de måtte møtes. Og det samme gjelder for brødrenes omgang med alle mennesker de møter på sin ferd i verden. Det er denne idéen som etterhvert preget fransiskanernes liv, også da de etter knapt 50 år definitivt hadde bosatt seg i konventer og klostre, likesom alle andre ordenssamfunn i vår kirke.

Hvor mye katolisisme lærer du innvandrerne? ville intervjueren vite.

«Ingenting! Jeg møter mennesker fra andre kulturer enn den norske. I andre kulturer er det meget viktig at man har en religion. Om man er buddhist eller muslim – religionen er en viktig del av livet. Religionen er der, og man skal leve med den. Det er ikke nødvendig for meg å fortelle folk om religion – jeg arbeider i en katolsk kirke, det er nok.»

Frans' norske brødre

Fransiskanerne har vært i Norge i århundrer og kan vise til en lang og hevdvunnen tradisjon her i landet, de første kom til landet rundt 1280. Før Reformasjonen kom til Norge, bodde det gråbrødre bl.a. i Tønsberg (St. Olav kloster), Bergen (ved Korskirken) og Oslo (Oslo Hospital ved Egeberg er bygget på det gamle klostrets fundament). (For utførlig historikk se «Frans' disipler i Norge gjennom 300 år i «Frans av Assisis skrifter»). Reformasjonen satte en midlertidig stopper for fransiskanernes liv i Norge. I 1924 kom de tilbake ved hjelp av Den nederlandske fransiskaner-provins. Fra da av og til i dag har 25 fransiskanere levd og arbeidet i Norge i kortere eller lengre tid, blant dem 3 norsk-fødte.

Tallmessig utgjør vi en uanseelig gruppe, men vi føler at vi representerer et verdensomspennende brorskap og en karisma som fremdeles trekker brødre til ordenen. Det er i dag over 37 000 fransiskanere rundt omkring i verden. På en beskjeden måte håper den norske del av ordenen at vi kan bidra til å levendegjøre noe av den fransiskanske ånd i Norge.

Helt siden de første fransiskanere kom til Norge, har menighetsarbeid stått sentralt for oss.

Asylsøkerne – og kirken

«Jeg kan ikke legge skjul på at det har vært en spent stemning mellom kirken og myndighetene i det siste. Hvis ikke utlendingsloven forandres på vesentlige punkter, kan det komme til å skje mye uventet fremover.» Det var Steinar Eraker, medarbeider i Kirkens u-landsinformasjon som nylig uttalte dette.

Lederen for Kirkens U-landsinformasjon, Per Anders Nordengen, er nylig

I følge noen kilder var Frans tilstede ved Det 4. Laterankonsil hvor han motte Dominicus. Fra freskomaleri av Gozzoli.

kommet tilbake til Norge etter å ha jobbet to år som prest i Sør-Afrika. «Etter å ha bodd ved siden av et fattig, lite land som Swaziland, er jeg flau over å være norsk. Swaziland tar imot 200 flyktninger fra Mosambik og Sør-Afrika daglig og bruker dem som ressurser. — Dessverre er det elementer i den politikk vi kritiserer i land langt borte som vi nå står i fare for å bli rammet av selv,» sier Nordengen.

Fra ARBEIDERBLADET

Gode tradisjoner, men . . .

Sett i verdensmålestokk er Norge et overflodssamfunn. Vi har gode tradisjoner når det gjelder u-hjelp og innsats for lidende mennesker i den tredje verden. Men vår egen lovgivning overfor innvandrere og

asylsøkere bryter på flere måter denne gode tradisjonen.

Det blir straks vanskeligere når fremmedarbeidere og flyktninger blir en del av vår egen hverdag. Da blir det raskt snakk om arbeidsplasser og egne økonomiske interesser.

VART LAND

Fransiskanerne har arbeidet i menighetene i Arendal, Kristiansand, Bergen og Oslo. De senere år har det også vært fransiskanere i Fredrikstad, Halden, Tønsberg og på Lillestrøm. Men vårt arbeid omfatter også andre sider: økumene, husholdning, arbeid i kommisjoner for rettferdighet og fred, for Amnesty International, noen besøker fanger i mange av landets fengsler, eller er med i barne- og ungdomsarbeid på det stedet de bor, og én er med i besøkstjeneste for Fransiskushjelpen og menighetspleie. En viktig del av vårt arbeid i dag er omsorg og veiledning for den fransiskanske tredje orden (som selv skal få komme til orde ved en annen anledning. Red.).

Vi skiller oss ikke ut fra andre fransiskanere i verden. Men hva med vår levemåte? Vårt liv er sterkt preget av et liv i fellesskap. Ikke alle har mulighet til å leve i et fellesskap til daglig: Vi bor og arbeider tildels ganske spredt. Men hvert år kommer brødrene fra Norge og Sverige sammen for to uker. De siste årene er kommuniteten i Oslo kommet sterkere frem. Der møtes vi én kveld hver uke for felles besinnelse over Bibelen og Frans' skrifter, og for å ordne det daglige liv på Enerhaugen. Hverdagen består av felles bønn, felles måltider og selvfølgelig enhvers eget arbeid.

«Hva annet er vel Guds tjenere enn hans spillemenn som forsøker å dra hjertene oppover og fylle dem med åndelig glede?» Frans i *Speculum perfectionis*. Illustrasjon av Liv Benedicte Nielsen fra «Frans av Assisis skrifter» — St. Olav Forlag, 1982.

Fransiskanerne har ingen enerett på helgenen fra Assisi. Frans er på mange måter blitt alle menneskers felleseie. Hans enkle handlingsprogram om broderlig

hjelpsomhet og evangelisk nøy-somhet oppleves med ny aktualitet av mange i dag — i en verden som lider både av «overmette» og sult.

Pavebesøket forberedes

Forberedelsene til pavens besøk i Norden er i gang, melder det danske «katolsk orientering». Reisen til Norden vil strekke seg over 8 dager, og det er beregnet ca. halvannet døgn til hvert «område». Mulingens begynner besøket i Danmark siden det er her den pavelige nuntius for Norden holder til.

Prekeforbud for legfolk

En midlertidig avtale mellom den tyske bispekonferanse og kleruskongregasjonen i Roma om adgang til å la legfolk preke under messen – i unntakstilfeller – vil ikke bli forlenget, fremgår det av et brev fra Vatikanet. Det har vakt til dels sterke reaksjoner hos leg og lærd i Tyskland ifølge Herder Korrespondenz.

«Dette er å fastholde «et stykke middelalder», sier Günter Stachel, professor i religionspedagogikk og katekese ved uni-

versitetet i Mainz. I et intervju med Kato- lische Nachrichten-Agentur anbefaler Stachel de tyske biskoper å utnytte «landets egne muligheter og realiteter» for å få Roma til å ombestemme seg: Tyske katolikker yder særdeles stor finansiell støtte til verdenskirken, et faktum som muligens kunne få Roma til å revurdere sin avgjørelse i en sak som ikke er dogmatisk «fastlagt».

Også fra menighetsassistentene i bispedømmet Limburg er det kommet heftig

Den 1. oktober trer bispesynoden sammen i Roma.

Temaet for synoden har lenge vært kjent:

«Legfolkets kall og sendelse i Kirken og verden – 20 år etter Det 2. Vatikankonsil.» Men har alle vi legfolk også kjennskap til hva en synode egentlig er og hvordan den arbeider?

Danskenes «katolsk orientering» hadde en grei og instruktiv artikkel om emnet for en tid siden skrevet av Ruth Plum. Vi bringer her deler av «orienteringen» og sender samtidig en takk til vår danske kollega: Her var adskillig å lære.

Men aller først et lite klipp fra St. Olavs eget arkiv, nærmere bestemt fra en lengre artikkel av biskop John Willem Gran, skrevet i forbindelse med bispesynoden i 1971:

Synodus Episcoporum representerer noe helt nytt i den katolske kirke og er et naturlig resultat av Vatikankonsilet som uttrykte ønske om at Kirken måtte skape et forum for den fornyelse som Konsilet hadde lagt opp til.

Og så gir vi ordet til vår danske kollega:

Den 28. oktober 1965 ble Det 2. Vatikankonsils dekret «Om biskopenes hyrdeansvar» godkjent av pave Paul VI. Under «Nr. 5» i dekretet heter det: «Biskoper som er utvalgt fra forskjellige deler av verden, yder Kirkens øverste hyrde sterk bistand i det råd som

kalles bispesynode, på den måte og etter de retningslinjer som er fastsatt eller vil bli fastsatt av den romerske biskop. Siden denne synode opptrer på hele det katolske episkopats vegne, vil det si at alle biskoper i hierarkisk fellesskap har del i omsorgen for hele Kirken.»

Paul VIs anordning om en synode

Allerede 15. september 1965 hadde pave Paul ved et *motu proprio* (en uttalelse fremsatt av paven på eget initiativ). «*Apostolica Sollicitudo*» gjort anordninger for en synode.

Formålet med synoden er:

- å styrke forbindelsen mellom paven og biskopene,
- å sikre direkte og pålitelig informasjon til sentralledelsen,

– å fremme enighet i Kirken omkring vesentlige spørsmål både av teoretisk og praktisk art (f.eks. når det gjelder liturgi, forkynnelse og forhold til samfunnet).

Bispesynodens kompetanse er prinsipielt rådgivende for paven, men den kan også etter særskilt mandat ha besluttende myndighet.

Bispesynoder kan ha tre forskjellige former: ordinære, ekstraordinære og spesielle.

Ordinære bispesynoder

De ordinære bispesynoder avholdes med jevne mellomrom. Opprinnelig var det hvert annet år, nå er det hvert tredje, og utsettelse kan finne sted. (Årets synode ble forskjøvet fra 1986 til i år pga. den ekstraordinære synoden før jul 1985, en 20-års markering for avslutningen på Det 2. Vatikankonsil. St. Olavs red.)

En ordinær bispesynode består av følgende:

- selvskrevene medlemmer som patriarker og geistlige av tilsvarende rang (storbiskoper f.eks. av den ukrainske kirke);
- valgte representanter for bispekonferansene. (En bispekonferanse med under 25 medlemmer velger én representant, bispekonferanser med 25 til 50 medlemmer velger 2, konferanser med 50 til 100

protest, og det vises til at «lege» predikanter ikke er noe nytt i Kirken.

Werner Remmers, som er medlem av Sentralkomiteen for tyske katolikker, har også kommet med klar kritikk og oppfordrer den katolske kirke til ikke å gå avkall på «legfolkets utlegging av evangeliet i lys av sin spesielle erfaring». Det trengs «en broderlig utfylling» fra legfolkets side: presteembedet representerer ikke «summen av alle nådegaver», hevder Remmers.

Mot søndagsarbeid i industrien

Bispedømmerådene i Köln og Hildesheim oppfordrer de ansvarlige på politiker- og arbeidslivssiden til å tenke nye gjennom «de alvorlige følgene» for den enkelte og for samfunnet ved en ytterligere utvidelse av søndagsarbeid i tysk industri. Utvidelsen av søndagsarbeidet er det mest iøynefallende eksempel på en årelang undergravning av den kristne søndagskultur, heter det i en uttalelse fra de to råd.

Fagforeningen først

Alfons Müller, lederen for den katolske arbeidstagerorganisasjon i Vest-Tyskland (KAB) kom i en tale nylig med kritikk mot landets fagforeningsforbund (DGB). Ifølge Müller gjør DGB det vanskelig for kristne å samarbeide med organisasjonen fordi det ofte forlanges at de setter sin religiøse overbevisning til side til fordel for DGBs egne anliggender.

KNA

HVORDAN ARBEIDER DEN?

7

velger 3, og har konferansen over 10 medlemmer, velger den 4);

- 10 representanter for de mannlige klerikale ordenssamfunn, valgt av rådet for ordensforesatte;
- kuriekardinalene;
- medlemmer utpekt av paven (må ikke overstige 15% av det totale antall medlemmer).

Ekstraordinære bispesynoder

Ekstraordinære bispesynoder avholdes ikke med jevne mellomrom. Hittil har det vært holdt to: i 1979, 10 år etter offentliggjørelsen av rundskrivet «Humanae Vitae» og i 1985, 20 år etter Det 2. Vatikankonsil. Medlemmene av en ekstraordinær bispesynode er:

- de samme som er selvskrevne til en ordinær synode;
- formennene for bispekonferansene;
- tre representanter for de mannlige klerikale ordenssamfunn (valgt av rådet for ordensforesatte);
- kuriekardinalene.

Spesielle synoder

Her deltar kun biskopene fra et bestemt geografisk område eller fra en bestemt ritus eller fra en delkirke, og de kuriekardinaler som har med de saker å gjøre som synoden skal behandle. Det har vært holdt 3 slike synoder: en for

ORDINÆRE BISPESYNODER

- 1967 — konstituerende synode
- 1971 — om «rettferdighet i verden» og «prestenes sølibat»
- 1974 — om «forkynnelsen»
- 1977 — om «katekese»
- 1980 — om «den kristne familie»
- 1983 — om «bot og forsoning»
- 1987 — om «legfolkets kall og sendelse i Kirken og verden 20 år etter Det 2. Vatikankonsil»

de hollandske biskoper og to for den ukrainske kirke.

Forarbeid

Forslag til emner kommer fra bispekonferanser, fra tidligere synoder eller fra sentralt hold. Forslagene bearbeides av det permanente synodesekretariat og forelleges paven.

Paven fører forsetet ved synoden eller utpeker en stedfortreder. Synodens emne fastlegges et par år i forveien, og det utarbeides et opplegg til forberedende drøftelser, kalt *lineamenta*.

De første synoders *lineamenta* var hemmeligstemplett. De siste par ganger er de blitt offentliggjort i forveien. (*Lineamenta* for årets synode var diskusjonsemne for OKBs tradisjonelle høstmøte på Mariaholm i 1985 der repre-

sentanter for de fleste av landets menigheter var tilstede. Selvsagt var også biskop Gerhard Schwenzer, som skal representere den nordiske bispekonferanse ved synoden nå i oktober, blant deltagerne på dette møtet. St. Olavs red.)

Innen en viss frist skal biskopene sende sine bemerkninger til *lineamenta*. Det forventes av Roma at biskopene ikke offentliggjør sine bemerkninger. Likevel har både den tyske og den engelske bispekonferanse offentliggjort sine tanker i forbindelse med årets synode. (Også før den ekstraordinære synoden i 1985 offentliggjorde de engelske og walisiske biskoper sine meget frittalende bemerkninger, hvilket førte til skarpt forbud fra Roma mot ytterligere offentliggjørelser. St. Olavs red.) Den nordiske bispekonferanse har ikke offentliggjort sine bemerkninger før årets synode, men har overlatt det til mottageren.

'Instrumentum Laboris'

På grunnlag av biskopenes bemerkninger til *lineamenta* utarbeider det permanente synodesekretariat så synodens egentlige arbeidsdokument, det såkalte *instrumentum laboris*, som undertiden er et slags utkast til synodens sluttdokument.

Vatikanet og de uføre

I august i år iverksatte Vatikanet en rekke hjelpetiltak for handikappede. Tiltakene gjør de uføre — både de som sitter i rullestol og de blinde — i stand til å besøke omlag halvparten av Vatikanets museer og gallerier. Disse har til nå vært utilgjengelige på grunn av mangel på spesialtrapper, heiser etc. Neste år skal hele museumsområdet være tilgjengelig for alle.

CATHOLIC HERALD

Kirke i vekst

I følge de siste tall fra Vatikanet har den katolske kirke nå 866,7 millioner medlemmer, d.v.s. om lag 18% av verdens befolkning. Brasil, Meksiko, Italia, USA og Frankrike ligger på toppen hva antall katolikker angår.

CATHOLIC HERALD

Polen: Kirken og landbruket

I Polen har den katolske kirke nå fått godkjenning til å bruke kapital fra vest for å hjelpe fram det private jordbruket. Dette betyr en seier for Kirken i forhold til landets kommunistregjering. Hittil er «fondet» på \$ 30 millioner. I dette beløpet inngår også fredsprisen til Lech Walesa.

CATHOLIC HERALD

8

Synodens arbeidsmetode

Synoden varer i fire uker, og biskopene har fri hver torsdag og søndag.

På grunnlag av *instrumentum laboris* holdes det til å begynne med en generaldebatt hvor enhver har lov til å uttale seg, men i maksimum åtte minutter. Dessuten kan det fremlegges «ultra-korte» rapporter eller en understrekning av et enkelt punkt. Språket er ved denne debatt prinsipielt latin (med simultanoversettelser til italiensk, engelsk, fransk, tysk og spansk. St. Olavs red.) Deretter arbeider biskopene i ulike språkgrupper: latin, engelsk, fransk, italiensk, tysk, spansk.

Gruppenes resultater fremlegges i plenum hvor det er en viss mulighet til debatt. Deretter går gruppenes arbeidsresultat til sekretariatet som utarbeider et opplegg til sluttresultat. Dette kan være en sammenfatning som så gis videre til paven, eventuelt kan det fremsettes forslag til en veiledende avstemning. Vanligvis har paven så utarbeidet sluttokumentene fra synodene (f.eks. «Evangeliets forkynnelse», «Katekesen i vår tid» og «Fellesskapet i familien»).

Den ekstraordinære synode i 1985 skrev selv sitt sluttokument som så ble offentliggjort etter paven ønske. ●

«Si litt om tanker, ønsker og eventuell engstelse foran høstens bispesynode,» lød St. Olavs oppfordring pr. telefon til en del katolikker rundt om i det katolske Norge. Noen svarte på stående fot, andre bad om å få tenkepause og levere skriftlig svar. Men alle hadde noe på hjertet. Det ble faktisk så mange svar at noen må stå over til neste gang! Så følg med — fortsettelse i neste nummer.

«Joda, menighetssekretær er min offisielle tittel, og den har jeg vel hatt en 11 års tid nå,» sier Emily Holm på tråden fra Bergen. «Men en annen betegnelse jeg hørte på min virksomhet her ved St. Paul var menighetstante, og den falt jeg for! Som du skjønner,

har jeg gode erfaringer med tanker. Hva bispesynoden angår... så kan du notere følgende:

Etter synoden om katekesen for en del år tilbake uttalte en av de deltagende biskoper at synoden hadde lært ham at han intet visste om katekese før, og at han nu i all ydmykhet mente at han visste noe.

Mitt håp for den kommende synode er derfor at alle de samtaler og høringer som har gått forut for møtet, har gitt synodefedrene noe av den innsikt og forståelse som er nødvendig for at resultatet av synoden ikke blir et nytt — jeg hadde nær sagt — ubrukkelig dokument, men et praktisk, fremtidsrettet og håpefullt arbeidsdokument som vi kan ta med oss inn i de neste ti år. En forutsetning for dette er at man ikke bare taler om legfolks kall og misjon uten samtidig å tale om prestens kall og misjon.

Appell om fri religionsutøvelse

Erkebiskopen av Praha, den 88 år gamle kardinal Frantisek Tomasek, appellerte for en tid siden til den tsjekkiske regjering om å fjerne alle hindringer for fri religionsutøvelse. I et memorandum – som ble offentliggjort av dissidentbevegelsen «Charta 77» i Praha – viser erkebiskopen til den diskriminering som kristne utsettes for i skole og arbeidsliv, og til at

prester trenger statlig tillatelse til sitt virke. Han viser også til forbudet mot katolsk ordensliv og til meget restriktive inntaksbetingelser for landets to presteseminarer og til den «katastrofesituasjonen» for den religiøse presse som er sterkt statskontrollert.

Erkebiskopen beklager videre at det ikke er kommet i stand en avtale mellom

staten og Vatikanet om nye bispeutnevnelser til de ti «tomme» av landets i alt tretten bispestoler. To av landets tre erkebispeseter står tomme. Ifølge de katolske medlemmer av «Charta 77» er erkebiskopens henvendelse holdt i en «meget behersket» tone, særlig når man tar i betraktning at religionens kår i landet stadig forverres.

KNA

HØSTENS SYNODE

9

Hvis vi ikke ser den store sammenheng i Kirken i verden av i dag, sammenhengen mellom de forskjellige tjenester og disses absolutte avhengighet av hverandre, da er vi ennå langt fra å ta konsilets konklusjon på alvor, sier kirketanten i Bergen.

– Pater Albert Raulin, geistlig rådgiver for det første Legmannsråd i Oslo Katolske Bispedømme i det «før-konsilære» år 1961 og også rådgiver for biskop Gran under selve konsilet, noen tanker nå for synoden om legfolket?

– Rådgiver for biskop Gran, ja, men ikke for paven som det en gang stod i Aftenposten! Så var

det synoden. Konsilet skapte selvsagt store forventninger som bare delvis er innfridd. Det er lett å bli utålmodig i dag, særlig hvis vi glemmer å se bakover, på det som faktisk er skjedd i vår gamle kirke siden konsilet. Det er nemlig en god del.

– En konkret oppgave for synoden ville være?

– Gjøre noe for KVINNENE i Kirken! (De store bokstaver høres i telefonen). – Det er på høy tid at Kirken gjør noe mer enn bare å tale fagert om kvinnene, nå må den GJØRE noe, sette ordene om til handling. Det må en indre revolusjon til.

– Kvinnelige diakoner, ville det være revolusjonært nok?

– For mange ville nok det være langt mer enn de kunne tåle, ja! For andre ville det bare bety at Kirken endelig gir sin velsignelse til den tjeneste mange kvinner faktisk allerede utfører.

– Kirken er fremdeles altfor klerikal, det manifesterer seg på så mange måter. Ta for eksempel den sterke understrekingen av forsoningens sakrament, som jo er knyttet til prestens medvirken – på bekostning av andre gode former for det å oppnå tilgivelse, hos Gud og mennesker . . .

– Vi har «et godt legfolk» her hjemme og sterke demokratisk tradisjoner å bygge på. Se nå bare på Hamar, dit jeg helge-

pendler for tiden siden menigheten mangler fast prest: Der tar folk virkelig i, både i og utenom søndagsmessen. Så jeg er fremdeles optimist, forsikrer Dominikanernes trofaste telefonsvarer – utenom helgene! – som ved siden av å være pendlerprest og sjelesorger, også er en meget produktiv og høyt skattet teolog.

Synd at Aftenposten ikke hadde rett i det med «pavelig rådgiver»!

Unn Madso, tobarnsmor og sosialhøyskolestudent i Trondheim, har nylig overtatt som formann i Legmannsrådet i Midt-Norge. «Kan jeg sende svar pr. brev? Jeg må liksom tenke meg litt om, har ikke vært katolikk så svært lenge heller . . .»

Nye vitnesbyrd om Kirkens holdning under Mussolinis herredømme i Italia og Hitlers i Tyskland kommer stadig for dagen. Jesuitt-pater Robert Graham, som har fått i oppdrag å gå gjennom Vatikanets arkiver fra 1937 og de følgende krigsår, mener at Pius XII's taushet angående nazistiske overgrep skyldtes trusler fra Hitler om totalt å ødelegge kirken i Tyskland. Bak kulissene arbeidet paven hele tiden for å styrte regimet.

CATHOLIC HERALD

10

Mitt ønske for bispesynoden, er at de legger forholdene til rette for økt medbestemmelse og medansvar.

Ett nøkkelord for å fremme en slik utvikling er informasjon.

Siden Det annet Vatikankonsils dekret om «Legfolkets apostolat», har søster- og prestemangelen medført at legfolket i stadig større grad må ta ansvar for uløste og nye oppgaver. En forutsetning for å fremme engasjement og ansvar for disse oppgavene, er åpenhet og informasjon, både på lokalt og sentralt hold.

Mangel på informasjon føles særlig hemmende for alle som befinner seg i periferien – enten geografisk eller aktivitetmessig. Det er ikke lett å engasjere seg i – eller ta medansvar for – virksomheter som en ikke vet noe særlig om. Legmannsskolering må begynne på grunnplanet, slik at flest mulig kan dra nytte av den. Det er særlig viktig med forståelig og lett tilgjengelig informasjon for å trekke inn våre nye landsmenn som ennå har en del språkproblemer, og derfor mangler kunnskap om, og innsikt i Kirkens anliggender.

I tråd med den demokratiseringsprosess som foregår ellers i samfunnet, håper jeg bispesynoden vil bidra til at det blir større åpenhet og bedre spredning av informasjon nedover i hierarkiet.

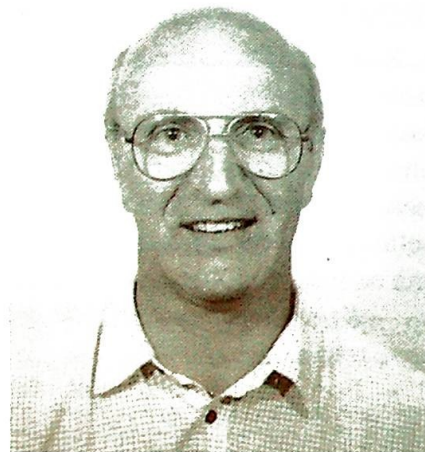
Østerrike og antisemittismen

De østerrikske biskoper har uttrykt sin bekymring for en ny anti-jodiskølge etter de jødiske beskyldningene mot president Kurt Waldheim.

Erkebiskopen av Salzburg har oppfordret alle kristne og jøder til å stå sammen for å bekjempe de rasistiske tendensene i landet.

CATHOLIC HERALD

Men la meg legge til at vi selv også har ansvar for å praktisere åpenhet. Orientering om vår «hverdag» må formidles både oppover i «systemet», og til våre trosfeller i egne og andre menigheter.

«Jeg sender et brev for i øyeblikket står jeg nærmest til knes i vann og leire» sier István Tálos, «huspåbygger» og trofast menighetsstøtte i Fredrikstad.

Det har skjedd mye siden konsilet. Reformer av kirkeretten, liturgien, regler for blandede ekteskap, menighetsråd, evangelisering, katekese har sett dagens lys. Familiens rolle, forskjeller mellom tjenestegjørende- og alminnelig presteskap er blitt drøftet og presisert.

Når jeg likevel er forventningsfull og en smule utålmodig foran

Konkurransen fra staten

De evangeliske kirker i DDR står overfor annengenerasjons ateister. Ifølge Horst Grimler, leder for kirken i delstaten Thüringen, er fremdeles 50% av befolkningen nominelt medlemmer av kirken, men i de nyere bydeler i utkanten av storbyene, er bare 5% medlemmer.

høstens synode, så er det av følgende grunner:

- nye problemer i Kirken og verden har skapt helt nye oppgaver enn for 22 år siden, som krever «ny-tenking»,
- legfolkets «ansvar» m.h.t. sekularisering, prestemangel, ekteskapets krise og ikke minst likegyldigheten, også blant troende mennesker, her håper jeg på «tegn» fra synoden,
- likeledes hvilke nye samarbeidsformer Kirken kan tenke seg mellom klerus og legfolk for å løse nye og tradisjonelle oppgaver.

I stikkordsform kan jeg dessuten nevne oppgaver/problemer som jeg håper vil bli tatt opp:

- kvinnelige prester/gifte prester i fremtiden,
- pragmatisk arbeidsdeling i kirkelige organer,
- forserte økumeniske anstrengelser for å øke Kirkens troverdighet,
- oppmuntre legfolk til kirkelig tjeneste på ymse felt,
- muliggjøre teologisk skolegang for interesserte (pr. korrespondanse f.eks.).

En rask telefon til søster Avita Storre, menighetsassistent og kirkelig «alt-mulig-menneske» i Moss:

Når det gjelder «embedshandlinger» som konfirmasjon, vielse og begravelse, har kirken sterk konkurranse fra staten som har sine egne ritualer for disse anledninger. For eksempel skjer halvparten av begravelsene i DDR uten medvirkning av prest.

IDEA

— Noen ønsker nå for «legmannssynoden», søster Avita?

— Å du verden! Da må jeg nesten be om en tenkepause. Vi står nærmest på hodet her nede i øyeblikket for i ettermiddag kommer barna til sin første «intensivundervisningsdag»... og foreldrene skal også ha litt «instruks».

— Men ønsker vi ikke det samme alle sammen, da? At legfolket får være mere med, blir tatt mer med på råd og blir mer anerkjent for det vi er, og det vi gjør? Noen gamle gjerder og stengsler burde rives ned. Håper i hvert fall at våre barn får oppleve at de rives, om det ikke blir oss forunt å se f.eks. kvinnelige diakoner i vår kirke!

— Når biskopene på den ekstraordinære bispesynode konkluderte at: «Forkynnelse av evangeliet er ikke alene biskope-

Begynnende dialog i Øst-Tyskland

De første samtaler mellom marxister og kristne om «grunnleggende overbevisninger» er såvidt kommet i gang i Øst-Tyskland, ifølge biskop Albrecht Schönherr, formann i det evangeliske kirkeforbund i

nes, men også prestenes og diakonenes, ja, alle kristnes fremste oppdrag», ja, da kan man ikke ønske noe annet enn at «de kristne» får slippe til. Forkynnelsen er ikke begrenset til nærmiljø, familie, arbeidsplass osv., det gjelder for hele samfunnet, og oppdraget gjelder alle. Derfor må det komme et godt samarbeid mellom alle medlemmene i Guds Kirke.

«Gjerne.» svarer biskop Gerhard Schwenzer vennlig på «synodetelefonens» oppfordring, «hvis svarfristen er over helgen?» — «Gjerne det!»

Når jeg i slutten av måneden reiser til bispesynoden i Roma som enes-

DDR. Samtalene tar ikke sikte på kompromisser, men på øket forståelse. DDR-staten har erkjent at religionen «på langt nær er død». Stort sett respekteres de kristne, for staten er interessert i ærlige og flittige mennesker som er villige til å yte noe utover det som er vanlig.

IDEA

te representant for Norden, tar jeg med flere kilo dokumenter i bagasjen. Det er imidlertid ikke kilovekt, men «pondus» som gir utslag. I alle våre stift har man beskjeftiget seg intensivt med synodetemaet «Legfolkets kall og oppdrag i Kirken og i verden». Mange gode råd og forslag er nedfelt i den dokumentasjon jeg tar med til Vatikanet.

I bispekonferansen gjennomgikk vi de innkomne forslag. Siden vi fra tidligere erfaringer vet at man får størst gjennomslag for sine ønskemål dersom man konsentrerer seg om ett punkt, ble vi enige om å presentere kvinnens stilling i Kirken som Konferansens hovedansvarlige på synoden.

Vi er av den oppfatning at det har skjedd en positiv endring siden Det 2. Vatikankonsil, men det er ennå et godt stykke frem før mannens og kvinnens likeverd kan sies å være anerkjent. Mann og kvinne er ikke like — heldigvis, men de er likeverdige. Kvinnene er i alt for liten grad med i Kirkens ulike råd, organisasjoner og beslutende organer, i teologisk tenkning og liturgisk utforming. Her ligger mange uløste oppgaver. Vi håper at vi kan bidra til at disse vil bli sett og tatt opp til seriøs drøfting så det kan bli gjort noe for å løse dem.

St. Josephsøstre jubilerer

Festivitas og glede i Akersveien i Oslo den 15. august: Da feiret St. Josephsøstrene av Chambéry 100 års dagen for opprettelsen av en egen norsk ordensprovins. De første søstre kom til Norge allerede i 1865, og 22 år senere ble den selvstendige norske ordensprovins opprettet.

Dagen ble markert med høytidelig messe i søstrenes fullsatte kapell. Og det

var mer enn en 100 års markering å feire. Hele fem søstre feiret femtiårsdagen for sine klosterløfter: søster Lydia, søster Theophila, søster Ingrid, søster Roberta og søster Victorine som alle fire bor på Grefsen, og søster Anne-Margrethe som bor i Halden hvor det også er jubileum i år: Det er 100 år siden søstrene åpnet sitt hospital der! Og to unge søstre avla sine «enkle løfter» under den høytidelige messen: søster Andrea Beckhaus og søster Andrea Maria Rüttkowski.

Under mottagelsen etter messen kunne de tallrike gjester blant annet glede seg over en rekke plansjer som i ord og bilder viste forskjellige sider av søstrenes virke i Norge – fra de aller eldste fotografier med virkelig historisk sus over og frem til i dag. Et stort arbeid ligger bak den lille utstillingen som bør bli gjort tilgjengelig for flere: Her er mangt å glede seg over og minnes for dem som har en del katolske år bak seg. Og mye å lære – og beundre – for dem som ikke har det!

Heder til søster Felicia

Ikke så mange vet hvem Magdalena Körner er, men svært mange kjenner henne likevel! *Søster Felicia*, som hennes klosternavn lyder, er kjent, respektert og elsket i vide kretser – som lærer, rektor og arbeidskollega, og som like utrettelig som gledesspredende medmenneske og venn.

Den 17. august i år ble hun tildelt *Kongens fortjenestmedalje* i sølv. Til nå har ni katolske ordenssøstre fått «kongelig heder», alle for innsats innen helsesektoren: Nummer ti ble en skolesøster.

«Søster Felicias 42 år lange tjeneste ved St. Sunniva Skole i krig og fred er hennes livsverk,» sa biskop John Willem Gran da han på Hans Majestet Kongens vegne overrakte medaljen under en høytidelighet på skolen den 17. august. «Hun har tjenestegjort sammenhengende i full stilling fra 1941 til 1982, og i hele 28 år som skolens rektor.»

Det var i 1935 den 21 år gamle Magdalena Körner «av egen fri vilje kom til Norge,» som biskop Gran uttrykte det. Etter noen prøveår ble hun opptatt som medlem av St. Josephsøstrenes orden. Så fulgte artium ved Aars & Voss Skole, diverse faglige og pedagogiske kurs her hjemme samt religionspedagogiske studier i Tyskland – etter krigen. Sommerkurs i engelsk med avsluttende eksamen ved University of Cambridge i 1948 hører også med

til hennes *curriculum vitae*, likeledes at hun samme år ble norsk statsborger.

«Søster Felicias filosofi som lærer og skoleleder var enkel,» sa biskop Gran. «Hos de ikke-katolske elevene ville hun skape en positiv holdning overfor de katolske, samtidig som hun ville bringe disse inn i et nært forhold til andre religiøse retninger ved skolen. Det var økumenikk i praksis nesten før ordet var 'oppfunnet' . . . For å skape gode arbeidsvaner stilte søster Felicia strenge krav til orden, disiplin og arbeidsmoral, men uten på noen måte å ville ha prøysserdisiplin.

Skolen var krevende, det ble aldri snakk om en 8 timers dag i en oppgave som for henne var et kall. Uten det dypt personlig forhold til Gud ville hun neppe formådd å sette inn så meget av sine ressurser. Det ga henne inspirasjon og

kraft i forholdet til elever, lærere og foreldre,» sa biskop Gran.

I 1982 gikk søster Felicia inn i de svært så aktive pensjonisters rekker. Veien gikk rett fra rektors kontor til det pavelige universitet Gregoriana i Roma hvor kirkehistorie og bibelstudier stod på timeplanen. Siden 1984 har hun vært forstanderinne for et fellesskap av ti søstre under St. Josephs Institutt i Oslo, og hun er flittig gjest hos gamle og syke søstre ved ordenens gamle- og sykehjem på Grefsen. «Forøvrig følger hun i den grad tiden tillater det, forelesninger ved Universitetet,» kunne biskop Gran opplyse. «Og hun er levende opptatt av samfunnsutviklingen generelt, men særlig av skolens vilkår og barn og unges oppvekstkår. Hun føler behov for et sterkt sosialt engasjement, særlig for de svake

Til kamp for likestilling

På en konferanse for buddhist-nonner i vår, tok buddhistenes øverste leder, Dalai Lama, til orde for større likestilling mellom kjønnene innenfor den buddhistiske tradisjon. Han mente at når kvinner over hele verden arbeidet for like rettigheter, kan ikke «buddhistene bli stående isolerte.»

På den internasjonale konferansen ble det grunnlagt en ny buddhistisk nonneor-

den, *Sakyadhita*, som betyr Sakyas dotre. Ordenen vil kjempe for en gjenopptagelse av en gammel buddhistisk tradisjon, *bhikshuni*, som innebærer at buddhistnonner blir ordinert på tilsvarende måte som mennene. Dette er ikke bare kontroversielt i seg selv i en tradisjon som mer og mer har blitt dominert av menn. Det vil også åpne for en lang rekke andre «vanskelige» spørsmål innenfor buddhistisk teologi.

Enkelte observatører mener konferansen kan sette dype spor i buddhistisk tradisjon; en 2.500 år gammel tradisjon kan stå foran grunnleggende forandringer. Det mener blant andre C.K. Pandey: – Buddhist-nonner kan både holde prekerer og holde gudstjenester, men de kan aldri bli bhikshunis. Det hadde Buddha aldri gått med på, mener han. NØP

13

«Det er din dag i dag, søster Felicia, og du har lov til å være både stolt og glad,» sa provinsialpriorinne Sigrud Wittenberg (t.venstre) bl.a. i syn lykkeskningsstale til søster Felicia. Foto: Maria Gæver.

som på en eller annen måte kommer til kort i ungdomsårene.»

«Alt dette og mere til er kommet Hans Majestet for øre,» sa biskop Gran som ikke la skjul på at det var både en ære og personlig glede for ham å få være Kongens ærendssvenn. Han takket også på egne vegne for langt og givende samarbeid.

Søster Felicia på sin side takket for «de vel noe for rosende ord» og mente at den kongelige heder måtte være et resultat av «iherdig overtalelse». Hun takket varmt

«min kongregasjon som har satt meg til et arbeid som har gitt meg umåtelig meget.» Hun minnet om at før henne har ni ordenssøstre fått kongelige utmerkelser, «alle for sin innsats i helsesektoren. Jeg er glad og takknemlig for at det denne gangen er en lærer, glad og takknemlig på vegne av alle som har arbeidet ved St. Sunniva Skole i de 122 år skolen har bestått. Jeg har hatt det privilegium å få bygge på dyktige forgjengeres arbeid og nytte uvurderlig støtte fra medarbeidere og medsøstre. På alle

deres vegne tar jeg med glede og takknemlighet imot Kongens for-tjenestmedalje, og jeg gleder meg over de dyktige lærere som i dag fører skolens idealer videre, idealer som er sammenfattet i skolens motto:

*Kjærlighet og glede
skal vår gjerning lede.»*

Provinsialpriorinne Sigrud Wittenberg gratulerte på vegne av St. Josephsøstrene og takket varmt for helhjertet innsats: «Det er din dag i dag, søster Felicia, og du har lov til å være både glad og stolt.»

«Det er ikke noe innbyrdes konkurranseforhold mellom Oslos kommunale skolevesen og en privat skole som St. Sunniva,» forsikret skoleinspektør Tor M. Ødegaard, som overbragte lykkesknninger og blomster fra Skole-sjefens kontor. Tilføyelsen «i hvert fall ikke under den nåværende administrasjon,» vakte almen munterhet. Han understreket at det er viktig med en viss «spennvidde i det pedagogiske miljø. Det er nesten et for lite tilbud i dag til at foreldre og barn har reelle valgmuligheter.» Ødegaard roste St. Sunniva Skole for å ha bygget opp et godt skolemiljø og et godt renommé «grunnlagt på et bevisst forhold til verdier. Det ligger et bevisst valg bak når foreldre og barn velger denne skolen . . . som representerer en ånde-

Kirketyverier i England

Engelske katolikker har i alle fall én ting å takke reformasjonen for: Den sørget for at katolske kirker ble frarøvet verdigjensstander.

England har opplevd tallrike kirketyverier i det siste år: De har særlig rammet gamle anglikanske kirker, — katolske kirker har det ikke gått ut over.

CATHOLIC HERALD

Filippinene: Mer likestilling

Filippinenes president Cory Aquino — som er katolikk — har nylig undertegnet en ny lov om likestilling. Loven går blant annet ut på at i forbindelse med utroskap er både menn og kvinner straffeskyldige. I slike saker var det tidligere bare kvinner som kunne stilles til ansvar.

CATHOLIC HERALD

Vold — et lovlig middel?

Effektive sanksjoner er det siste fredelige middel som står til disposisjon for å få tvunget apartheidstyret til forhandlingsbordet og unngå et blodbad, uttalte biskop Tutu nylig. Dersom sanksjonene uteblir, vil de svarte i Sør-Afrika kunne rettferdiggjøre voldelige metoder for å skaffe seg frihet, siden de er frarøvet denne mulighe-

14

lig dimensjon som gjerne kunne forsterkes i skole og samfunn. Ut fra alle de opplysninger vi sitter inne med, og ut fra tilsagn og selvsyn, fyller St. Sunniva Skole alle krav, det er skolesjefens 'dom' over skolen. Den stikker hodet frem — i god forstand,» sa Ødegaard.

«Du har øvet din gjerning i det

stille, nettopp derfor er det så hyggelig at du blir hedret,» sa byråsjef Helga Mercolli fra Privat-skolekontoret. «Jeg har hatt den glede å samarbeide med deg og med St. Sunniva Skole i mange år, og jeg slutter meg helt og fullt til skolesjefens vurdering.»

Stor takk og glade gratulasjoner, blomster og andre gode gaver

fra lærerkolleger, foreldrerepresentanter og tidligere elever ble dagens medaljevinner til del. St. Olav slutter seg mer enn gjerne til gratulantene.

Godt at «alt dette og mere til», som biskop Gran sa, var kommet Kongen for øre!

Det Kateketiske Senter 15 år

Det Kateketiske Senter ble opprettet etter et pastoralrådsmøte ad hoc med tema «KATEKESSEN» i pinsen 1972, leser vi i et fint lite «festskrift» — det er St. Olavs betegnelse, ikke senterets egen! — i anledning åremålsdagen.

De første fem år holdt senteret til i Bergen, biskop Gran utnevnte pastor Michel Beckers, som dengang var prest i Gergen, til leder. Og som i så mange katolske sammenhenger, trådte søstrene — i dette tilfelle Franciskus Xaverius søstrene — til med hjelp til å skaffe det mest nødvendige av utstyr.

Blant de oppgaver pastoralrådet ga Kateketisk Senter var:

1. å bygge opp utlånsentral for bøker, dias, lydband og annet materiale;

2. å være idébank der de som underviser sender inn sine undervisningsopplegg, idéer, metoder og erfaringer;
3. å arrangere møter og seminarer som tar opp emner i tilknytning til religionsundervisningen;
4. å være en «service-institusjon» for alle som måtte trenge hjelp til undervisningen.

I 1977 ble senteret flyttet til Oslo. En av de første oppgavene man gikk i gang med, var å utarbeide et grunnkurs for legfolk som skulle undervise i religion. Senteret har videre stått for en lang rekke kurs og seminarer: «kateket-weekendene» på Mariaholm er blitt en fast institusjon.

Senteret samarbeider med tilsvarende institusjoner i de andre nordiske land. Et av de store

fellesnordiske løft i dette samarbeidet har vært utgivelsen av en ny nordisk katekeseserie for barn.

Pastor Beckers ledet senteret helt frem til 1986, da utnevnte biskopen søster Mette André sen til ny leder, samtidig kom pater Hans Vossenaar med i lederteamet: Berit Müller har vært med siden 1977.

I 1977 begynte utgivelsen av et eget kontaktorgan «Kateketen» som ble avløst av «Kateketnytt», et fellesnordisk blad.

«Festskriftet» har også en liste med «ønsker for fremtiden», og ønsker og arbeidsområder omfatter bl.a. «oppfølging og videreutdanning» — kontakt med prestene — kontakt med ikke-katolske organisasjoner — kontakt med innvandrere — brevkurs — video.

ten ved å bruke stemmeseddel.

Uviljen i det internasjonale samfunn mot å iverksette effektive økonomiske sanksjoner overfor Sør-Afrika, fører til at flere sørafrikanske grupperinger, inkludert kirken, må støtte vold som et lovlig middel for å omstyrte apartheid, sa biskop og Nobelprisvinner Desmond Tutu.

INTER PRESS SERVICE

400 år siden sist!

Patriark Demetrios I av Konstantinopel reiste i slutten av august på et tolv dagers besøk til Sovjetunionen for å besøke patriark Pimen i Moskva. Det er første gang på nesten fire hundre år at en ortodoks patriark fra Bosphorus er i Moskva. Ifølge tradisjonen er patriarken av Konstantinopel «primas» blant patriarkene, og reisen til Moskva er en av mange i år for Demetrios: Alexandria, Antiokia og Jerusalem har han allerede besøkt. KNA

Ikke plastblomster på kirkegården

Pynt ikke gravene med plast, ber Werner Remmers, miljøvernminister i Niedersachsen i Vest-Tyskland og medlem av Sentralkomiteen for tyske katolikker. Bruk heller dekorasjoner av tørkede blomster og strå, hamp og papir, altså plantematerialer som går tilbake til naturens store kretsløp, heter det i en appell fra miljøvernministeren til offentlige og private instanser som steller med kirkegårder. KNA

Pinse-retrett 1987: Fyrste katolske messa på nynorsk

15

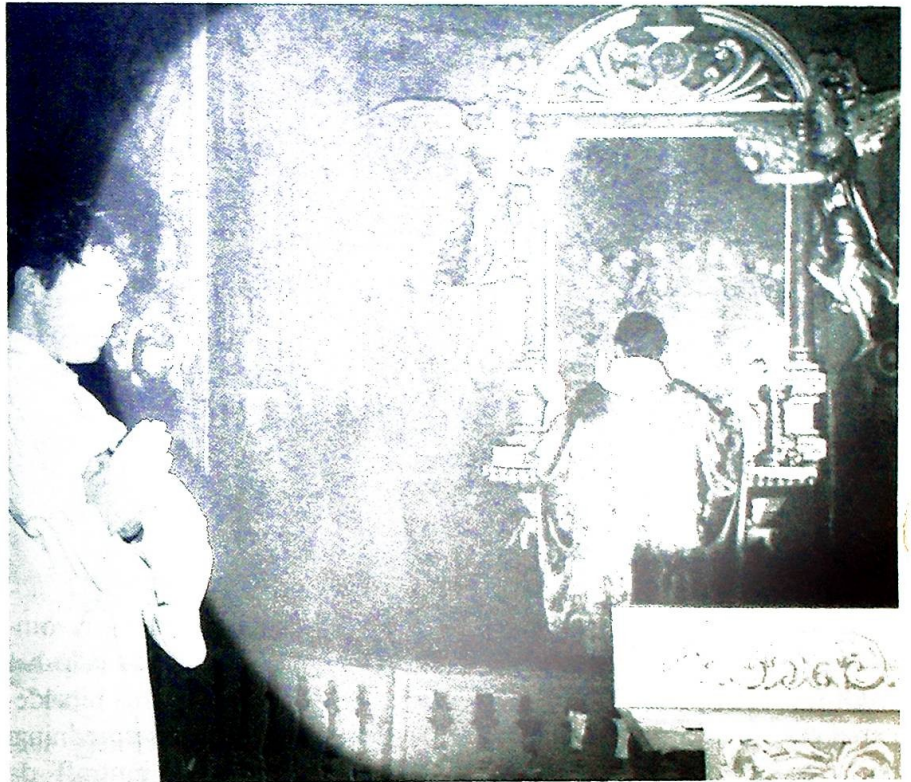
Riktignok ligger pinsen langt bak oss, og dertil kommer at nyheten om den første katolske messe på nynorsk for lengst er bragt videre av norsk presse, MEN først i disse dager fikk St. Olav i hånden en beretning — overlevert av forfatteren selv — som yder hendelsen full rettferdighet i ord og klang og ånd. Forfatteren er «Haldor Slettebø, målstrevar og retrett-deltakar»:

«Korleis gjeng det til at me no fær høyra vårt eige mål, som me er fødde med?» (Ap.gj. 2)

Desse ordi frå skriftlesingi høvde uvanleg godt då pater Kjell Arild Pollestad endeleg kunne høgtida den fyrste katolske messa på nynorsk. Dette bar til i Lom stavkyrkje på sjølvaste pinsedagen i år. Messa i Loms-kyrkja var eit høgdepunkt under pinseretten på Røisheim.

Kring tunet på Røisheim skyss-stasjon i Bøverdalen står pittoreske små og store tømmerhus slik dei har stått i nokre hundradår. Fyrst i 1938 kom bilvegen over Sognafjellet. Fram til den tid var Røisheim ein kvilestad for ferdafolk og hestar som hadde strevd seg over den 1450 m høge fjellovergangen.

Den same trongen til rast og ro var det som samla eit par sneis

Frå messa i Lomskyrkja: pater Kjell Arild Pollestad og stud. theol. Atli Jónsson frå Reykjavik (til v.). Foto: Haldor Slettebo.

katolikkar til pinse-retrett i år. Ro vart det god tid til å søkja i fjellet og skogen ved foten av Galdhøpiggen. Bønestunder, rosenkrans og føredrag om Paulusbrev gav åndeleg kveik, medan vertsfolket sytte svært vél for det timelege. Elles kunne deltakarane gle seg over unelege samsæter i peisestova, — ein kveld til hopes med Vera Henriksen og mannen hennar, — ein annan kveld med

meisterspelemannen Hans W. Brimi.

Om kvelden etter pinsegudstesta vart det lese opp helsing frå paven i høve det nemnde gjennombrotet for nynorsk kyrkjemål. Rett nok kvitte Johannes Paul II seg noko for å måtta seia «God job» til verdi på endå eit språk. Men kva gjer vel det når det nye språket etter mange si meining er Guds eige mål? ●

Etiopiske tollmyndigheter holder på bibler

I tre år har etiopiske tollmyndigheter lagt beslag på 40.000 bibler på amharic-språket.

Ifølge Det lutherske verdensforbund (LVF) var biblene tiltenkt den 700.000 medlemmer store Mekane Yesus-kirken. Både lokale kirkemyndigheter og LVF har forgjeves forsøkt å appellere til den marxistiske regjeringen om frigivelse av biblene, men hittil uten resultat.

Økumenisk bibeloversettelse klar i Japan

Den første tverrkonfesjonelle oversettelsen av Bibelen er klar for salg. Den 5. september vil den japanske bibelen foreligge i to utgaver: en med og en uten de apokryfe bøker.

Den nye bibeloversettelsen er et resultat av et nært samarbeid mellom den romersk

katolske kirke, flere protestantiske kirker og De forenede bibelselskaper. Hele 44 oversettere har arbeidet med den nye bibeloversettelsen, og arbeidet har pågått i 18 år. Over 100 mennesker har tatt del i arbeidet som konsulenter, overvåkere og lignende. Det nye testamentet ble første gang gitt ut på japansk i 1978. Nesten ti år senere er altså hele Bibelen tilgjengelig på japansk. NØP

16 BIBELARBEID JORDEN RUNDT

*Langt fra alle
årsrapporter
er lødig lesning!
Men årsmeldingen fra
Det Norske Bibelselskap
er faktisk
både spennende
og underholdende.*

Følgende korte klipp fra et lite utvalg bibelselskaper som vår hjemlige organisasjon samarbeider med, vil kunne gi en anelse om et globalt og sterkt engasjement.

At forholdene man arbeider under, er høyst forskjellige, er mildt sagt. Rapporten fra Kenya kan f.eks. fortelle at bibelhefter blir solgt på gaten sammen med aviser, ukeblader og bananer. Mens beretningen fra Bangladesh nøkternt konstaterer at bibelarbeid er hardt i et land der kristne er en liten minoritet.

At styre og stell i Bibelselskapet blir ivaretatt av representanter fra både Den norske kirke og diverse andre trossamfunn, turde være velkjent. St. Olav har med glede merket seg at også den katolske kirke er representert, foreløpig riktignok bare med en vararepresentant, men likevel... Navnet lyder Hanne Berentzen, journalist i Trondheim — ikke helt ukjent i St. Olav's spalter.

I mangel av bedre systematikk plasserer vi landene i alfabetisk rekkefølge:

Bangladesh

Mesteparten av bibelspredningen foregår ved hjelp av unge kolportører, som drar fra landsby til landsby. Bibelarbeid er hardt i et land der kristne er en liten minoritet, og frivillige bibelarbeidere lider ofte fysisk overlast når de kommer til steder der kristendommen er ukjent.

Bolivia

Her viser rapporten til bibelaksjoner i forbindelse med oversvømmelses-katastrofe, arbeidsløshet og sult. Millioner av små bibeldeler er trykt for massespredning. En stor begivenhet inntraff da Bibelen i 1986 utkom for første gang både på quecua og symara.

Brasil

Bibelselskapet kan melde om en veritabel eksplosjon i bibelspredning: Den er fordoblet i løpet av to år!

Etiopia

Vårt hovedproblem er at vi ikke klarer å skaffe nok bibler og bibeldeler til alle som ber om det, blir det meldt fra Etiopia bibelselskap.

Ghana

Her ble bibelspredningen ti pro-

Skolepiker i Kenya med sine nye bibelhefter. Foto: United Bible Societies.

sent høyere enn det målet som var satt, til tross for økonomisk tilbakegang i landet.

India

Språkmylderet i India er en permanent utfordring til det indiske bibelselskap. I 1986 ble det arbeidet aktivt med bibeloversettelse på 27 indiske språk. Bibelspredningen når store resultater.

Iran

Bibelselskapet betraktes som eksponent for en ikke særlig velsett minoritet i Iran og møter mange hindringer i sitt arbeid. Arbeidet

Kirkeledere får slippe inn

Erkebiskop Pablo Antonio Vega og Bismark Caballo, tidligere rådgiver for kardinal Miguel Obando y Bravo, får vende tilbake til Nicaragua. For et års tid siden nektet sandinistregjeringen dem innreise etter utenlandsopphold, begrunnelsen var at de to støttet Contras. Erkebiskop Vegas kommentar til saken er at innreise-tillatelsen sannsynligvis er en felle, og at han foreløpig ikke vil benytte den, skriver Vårt Land.

Hårde kår for kristne i Sudan

Biskop Franz Hengsbach av Essen i Vest-Tyskland er bestyrtet over kirkeforfølgelsen i Sudan og har sendt en solidaritetserklæring til formannen i den sudanesiske bispekonferanse. Ifølge rapporter fra den internasjonale tyske misjonsorganisasjon Missio skjer det daglig overgrep mot kristne, kateketer og kirkelige medarbeidere forsvinner sporløst eller blir myrdet.

KNA

Smerter bør lindres

I en hilsmingstale til en stor internasjonal kongress av medisinerere, psykologer og terapeuter som beskjeftiger seg med studiet av smerte, sa paven bl.a. at forskningen omkring smertestilling bør fortsette, og at det er et viktig mål å finne stadig bedre metoder som kan lindre kroppslig og sjelelig smerte. Slik forskning er i høy grad et gode for menneskeheten, hevdet paven.

KNA

17

med oversettelsen av det gamle testamente står i stampe fordi den sakkyndige konsulenten ikke får visum. Trykking av bibler hindres fordi myndighetene nøler med å gi importlisens for papir . . .

Kamerun

Rapporten forteller at etterspørse-len etter bibelbøker er så stor at «vårt største problem er at vi ikke kan skaffe bøker nok.»

Kenya

Små bibelhefter for nye lesere slår an i Kenya. Så populære er de at gateselgere i Nairobi har begynt å framby disse bibeldelene sammen med aviser, ukeblader og bananer. Norsk bidrag har gått til produksjon av et stort opplag bibeldeler.

Kina

I november 86 foregikk grunnstein-nedleggelsen for det såkalte Vennskapstrykkeriet ved Nanjing. Trykkeriet vil ha som fremste oppgave å trykke bibler. Reisingen av bygget har gått med imponerende fart — alt tyder på at driften vil komme i gang allerede i år.

Libanon

Til tross for en meningsløs krig: nytt opplag av bibler og testamenter i samarbeid med det katolske trykkeriet. Alt gikk unna i løpet av noen måneder.

Trykkerimaskinene på vei til det nye bibeltrykkeriet i Kina — bygningen i bakgrunnen er en lagerbygning. Foto: Bibelselskapet.

Nepal

Her gjelder religionsfrihet bare hinduer, buddhister og muslimer. Likevel har bibelselskapet fått virke forholdsvis effektivt i de senere år. Men bibelspredningen må foregå så ubemerket som mulig.

Sri Lanka

Bibelselskapet ser det som en oppgave å bidra til fred og forståelse i det splittede folket. Bibeldeler som understreker fred i folkelivet, er utgitt og mottatt positivt. Bibelselskapet spiller også en viktig rolle som bindeledd mellom kirkesamfunnene i landet.

Syria

Her deltok Bibelselskapet på en

vellykket måte på den andre arabiske bokmessen utenfor Damaskus.

Tanzania

Distribusjonen av bibler og testamenter oversteg langt de mål som var satt for 1986.

Zaire

Dyrtid preger landet, og bibelselskapet har visse problemer med å få endene til å møtes . . .

Zambia

Et optimistisk budsjett var satt opp, men ble fullstendig sprengt. Bibelsalget ble over 50% større enn ventet, og salget av evangelier nidoblet i forhold til budsjettet.

Vaktskifte i Trondheim og Drammen

«Pater Olav forlater oss. For Drammens skyld og 600 sjeler i St. Laurentius menighet,» leser vi i Søndagsbladet fra Trondheim. Etter mange år som sogneprest i St. Olav menighet i Trondheim overtar pater Olav «i samråd med sin provinsial» St. Laurentius menighet i Drammen for et år

fra begynnelsen av september. Han vil fremdeles være «tilknyttet Trondheim stift og vil delta i de månedlige prestemøter der, slik at han beholder sin forbindelse med St. Olav menighet.»

Og Søndagsbladet sier et varmt velkommen til St. Olavs nye sogneprest, pater Georg, som har tjenestegjort som kapellan i Trondheim i flere år.

For dem som ikke kjenner patrene «Olav og Georg», kan det opplyses at de har felles etternavn, som sognebarn og venner — i pakt med god gammelnorsk skikk — bare sjelden bruker. «Müller» heter de begge to, men den første er norsk-trønder, den andre er tysk-trønder.

18

PRESTEKVARTETTEN AV 1986 (forts. fra forrige nr.)

Halvparten av prestekvartetten ble presentert i forrige nummer av bladet.

Her kommer de to siste stemmer: en vestlandsk og en trøndersk.

— Ganske kronglete, sier pastor Rolf Bowitz. Det er veien han har bak seg, han snakker om, det stykke liv han har rukket over i de 37 år han har vært med.

— Utgangspunktet er forsåvidt greitt, jeg er født i Bergen — som så mange andre betydningsfulle personer! — men vokste opp i Stavanger. Så begynte svingene på veien, noen litt mer krappe og kronglete enn andre, jeg tar dem i rask rekkefølge: Jeg har vært til sjøs, i det militære, så en kort periode som jus-student, jeg har jobbet politisk, vært journalist i Bergen og Oslo, vært i Libanon med den norske F.N.-kontingenten...

— Det var etapper og stadier sånn ytre sett, men går det an å spørre etter den indre veien?

— Jeg var vel det man kaller et søkende menneske. Og i den katolske kirke fant jeg på en måte igjen min barnetro. Det lyder

«Knefall» under Ungdomsseminaret på Mariaholm i 1985: i midten Rolf Bowitz flankert av ungdomsprest Rory Mulligan (til høyre) og Øistein Jacobsen. Foto: Mats Tande.

kanskje banalt og forenklete, men er det ikke. Det har med dype ting som tilhørighet og grunnleggende behov å gjøre. Det var et nokså radikalt skritt for meg da jeg først begynte å gå i kirke, men da det skrittet var tatt, var det i grunnen naturlig for meg å bli katolikk. I den katolske kirke fant jeg en måte å være kristen på som gjorde at jeg følte meg hjemme, jeg fant en måte å praktisere troen på, den tro jeg allerede hadde, som føltes som «her er jeg hjemme». Lyder det forståelig?

— Jeg ble katolikk i 1978, samme året som jeg drog til Libanon. Og det halvåret der i det fremmede brukte jeg til å tenke over hvordan jeg skulle være kristen ut over søndagen og kirkegangen. Rotet litt frem og tilbake, men syntes liksom ikke at jeg — som legmann — fikk tilfredstilt mitt behov for engasjement. Og da uroen over det ikke var forsvunnet etter to år, gjorde jeg noe med det: Jeg ble prest.

— Du er sekularprest, altså ikke tilknyttet noe ordenssamfunn. Er det et bevisst valg?

Ny hjelpebiskop i Stockholm

Stockholm bispedømme har fått ny hjelpebiskop. Den 23. august ble den engelskfødte William Kenney innsatt som hjelpebiskop i et bispedømme som de siste år har vokst så meget at antallet katolikker der er betydelig større enn i alle de øvrige nordiske land tilsammen. Biskop Kenney var sist rektor ved Johannesgården i nærheten av Goteborg.

— I grunnen både ja og nei. Jeg kunne nok på mange måter ønsket meg det fellesskap og den styrke ordenslivet gir, men det ble bare ikke slik. Et kall, ser du, har to sider — minst. Gud kaller og Kirken kaller, den tolker på en måte kallet. For meg ble Kirkens kall og behov svært viktige, og disse behov tilsa: 1. at jeg som nordmann burde virke i Norge — understrek det! — og 2. at jeg burde være menighetsprest for det trenger vi her i landet, og at det ville være lettere å være det når jeg ikke hadde viet meg til og valgt et klosterfellesskap. Jeg kan lettere stå til disposisjon fordi jeg står alene, om jeg kan si det slik.

— *En idealistisk tanke...*

— Kall den heller realistisk.

Her rinner det første møte med Rolf Bowitz intervjueren i hu. Det var under en kirkelig oppvask, nærmere bestemt på kjøkkenet hos Caritas etter et legmannsrådsmøte. Rolf, på den tid praktikumskandidat hos sognepresten i Drammen, trakterte uoppfordret skitne kaffekopper og oppvaskkost med følgende begrunnelse: «Best å ligge i trening, for i fremtiden må nok en vanlig menighetsprest klare seg uten husholderske.» Ingen bitterhet i realistens tone.

— *Du har vært kapellan her i Oslo siden jul, undervist på St. Sunniva skole og vært blant læ-*

Syk biskop i kinesisk fengsel

Biskop Peter Joseph Fan Xueyan, som har sittet i fengsel i Kina i 21 år fordi han nekter å bryte med Vatikanet, har nå svært dårlig helse. Det er to katolske pressebyråer som opplyser dette. I følge Amnesty International sitter biskop Fan i Shijiahuang-fengselet, som ligger 260 kilometer sør for Beijing.

erne for konfirmantene, og i det siste har du også hatt adskillige fingre med i det felles menighetsbladet «Broen». Ingen vanskeligheter med presterollen eller med å holde følge med deg selv i farten?

— Jeg trives godt, faktisk usedvanlig godt. Trives med mennesker og med det jevne og dagligdagse, også når tempoet innimellom blir i raskeste laget. Og siden vi snakket om fellesskap i sted: Enhver kristen er kristen i et fellesskap. Og en menighet er et sted hvor alle skal få bruke sine nådegaver. Menighet er fellesskap og tjeneste for og med hverandre selv om noen kalles prest og andre legfolk. Som prest ønsker jeg minst av alt å bli satt på en pidestall. Det er ensomt oppe på toppene, og så blåser det der, og denslags vind liker selv ikke en vestlending...

Når dette leses, er Rolf Bowitz i gang som den nye kapellanen i Bergen. De er heldige der vest!

«Trofast kirkegjenger har han vært helt fra han ble båret til dåpen 25. september 1955 i samme kirke der han nå — 20. desember 1986 — ble presteviet.» skrev Hanne Berentzen om Claes

Selv om det ikke finnes noe eksakt tallmateriale, er det antatt at rundt 100 katolikker ennå sitter i kinesiske fengsler på grunn av sin kristne praksis. Av disse er det tolv prester.

Den kinesiske grunnloven stadfester retten til normal religiøs aktivitet, men det er forbudt med religiøse organisasjoner som styres eller ledes utenfor Kinas grenser.

NØP

Tande i Søndagsbladet, trønderhovedstadens utmerkede lille katolske menighetsblad, før jul i fjor. Det høres jo traust og tilforlatelig ut, og dertil svært så prektig: klar løype fra døpefont via kirkebenk til alteret. Men fullt så enkelt er det ikke — og er det sjelden.

Traust er han nok, den gode Claes, og et solid stykke trønder som gjør seg bemerket i de fleste sammenhenger: Han rager nemlig et hode over de fleste. Men ikke traustere enn at han har stor og romslig sans for humor. Om han er helt ut tilforlatelig, er mer tvilsomt — hvis vi skal tro Søndagsbladet: «Mange er de barn og unge norske katolikker som har moret seg over Claes sine tryllekunstner og historier. Til Ungdomslagets beste lekte han bankrøver og villmannsjakt i filmopptakenes glanstid, og opptrådte ved slike anledninger også med blåsyre og andre nifse saker.» Bankrøveren har undertegnede opplevd så å si ved selvsyn for noen år siden — under samlingsdager på Sund Folkehøyskole ved Olsoktider — da mindreårige og barnlige sjeler i alle aldre fikk nyte de elleville «highlights» fra Trondheim Katolske Ungdomslags filmarkiv.

— *Bankrøver og tryllekunstner er vel en noe utradisjonell opptakt til prestekallet?*

Asiater ber om «vaksine» mot europeisk teologi

Unge asiatiske teologer trenger en «vaksine» mot europeisk og nord-amerikansk teologi, sier C.S. Song, som er teolog i Den reformerte kirke på Taiwan. – Den anti-kulturelle kristendom som har preget Asia, er årsaken til den teologiske fattigdom i de asiatiske kirker, sier Song. Han hevder at denne fattigdom har ført kristne i Asia i et fangenskap hos de multinasjonale teologiske organisasjonene.

20

– Så var det heller ikke prest jeg hadde tenkt å bli. Riktignok meldte tanken seg første gang da jeg var i tolvårsalderen, men ikke så intenst. Samfunnslinjen på videregående med russisk attåt – lært i tre år, glemt i tolv! – så lærerskole og jobbing med katolske barne- og ungdomsleirer, det var meg. Senere ble det noen semester ved universitetet, leste masse «småting», men samlet meg om filosofi og tysk og snuste på norsk kirkehistorie. Ble kjent med vår lutherske historie som jeg visste fint lite om fra før. Og med Oslo Katolske Bispedømme hvor det, i hvert fall i Oslo-sammenheng og sett med nordenfjeldske øyne, syntes å vrimle av katolikker. Vi utgjør bare ca. 6% av totalen, vi «midtkatolikker».

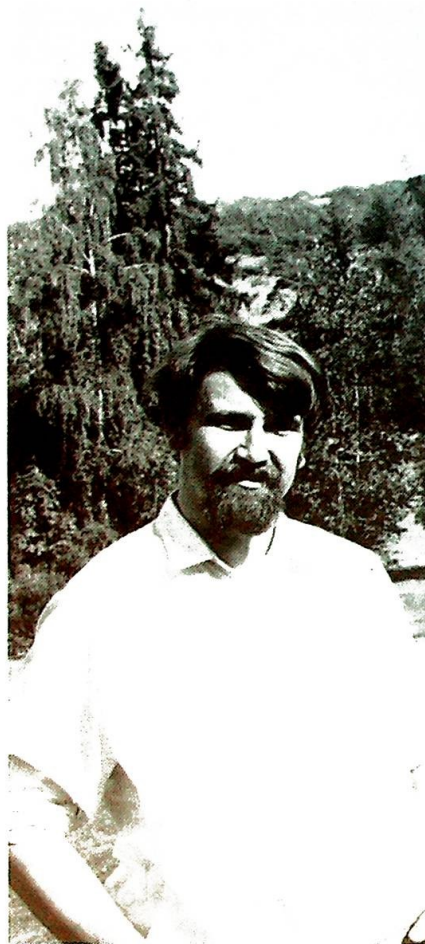
– Var det langt fra kirkehistorien til teologien?

– Tanken på å bli prest ville ikke riktig slippe taket. Så ble det til at jeg tenkte på det fra tid til annen i flere år, og mer og mer alvorlig for hver gang. Til slutt kom jeg ikke utenom det. Så enkelt – og så vanskelig var det.

– Og norske prestestudenter må utenlands for sine studier?

– Ja, og for meg betød det Tyskland og senere Roma, nærmere bestemt det pavelige Gregoriana-universitet. Men spør meg ikke om italiensk katolisisme! I Roma har jeg nå i tre år bodd i

– I India blir kristendommen ansett som en potteplante importert fra vesten, uten noen røtter i indisk jord, sier Ghana Robinson som leder et Tamil Nadu-seminar i India. Disse spissformuleringene falt på en konsultasjon i Tokyo nylig hvor nettopp behovet for et program for teologi og kultur i Asia ble drøftet. Også andre talere på konsultasjonen var meget kritiske til hvordan vestens kristendomsforståelse ble plantet inn i de asiatiske kirkenene.

Den sterke solen på Mariaholm får ta skylden for at Claes Tande her synes å se litt mørkt på tilværelsen. Foto: Mats Tande.

det såkalte «Little America», der de amerikanske prestestudentene bor, så jeg synes jeg kjenner kirkelivet «over there» bedre enn det italienske.

– Og det blir fremdeles en stund til du rister Romas støv av dine føtter?

Judo Poerwowidagdo, som leder et universitet i Indonesia, kunne fortelle at da han skulle ta sine siste teologiske eksamener, ble han spurt om han ville underskrive på at Den heidelbergse katekisme var uttrykk for kristen tro. – Hvorfor, spurte han, er en 1600-talls tysk katekisme så viktig for å uttrykke kristen tro for en indoneser i det 20. århundre? NØP

– Ikke så svært lenge, men først må jeg bli ferdig med kirkeretten...

– Men den ble da ferdig alt i 1983...

– med mine spesialstudier udi denslag rett. Ikke helt enkle greier, den der kirkeretten, og dertil foregår undervisningen på latin. Greitt nok for såvidt siden codex'en selv er på latin, men ikke så helt greitt likevel. Skjønt det går stadig bedre. Håper det gjelder når eksamenstiden nærmer seg også.

– Når blir romeren Claes nordmann og trønder igjen?

– Jeg er da nordmann her nede også! Har du ikke hørt meg i de norske sendingene fra Radio Vaticana? Har holdt på der i flere år. I høst er jeg tilbake, i Oslo i første omgang. Jeg skal hjelpe til ved den kirkelige domstol som er kommet på etterskudd på grunn av underbemanning. Ifølge kirkeretten må en slik domstol ha knyttet til seg folk med licensiatgrad eller doktorgrad i kirkerett, og en slik person har vi ikke i Norge, så jeg tar faktisk min licensiatgrad «på oppfordring».

– Men arbeidet ved tribunalet, for å si det mer latinsk, skal «balanseres» med innsats i et eller annet sogn. På den fronten er det jo også underbemanning. Hvor lenge jeg skal drive slikt vekselbruk, er litt avhengig av Midt-

Gjør det ikke til tabu

I lys av det stigende antall menigheter uten prest «på stedet», advarer professor Dieter Emeis, lederen for videreutdanning av prester i bispedømmet Osnabrück, mot å gjøre diskusjonen om sølibat til tabu. «Herrens vilje» er at menighetene skal minnes hans død og oppstandelse i eukaristien, og denne «vilje» står høyere enn «tradisjonen med ugifte prester», hevdet Emeis, som underviser i pastoralteologi i Münster, i en artikkel nylig. KNA

Internasjonalt katastrofesenter

Katastrofepsykiatri er et fag som stadig får større oppmerksomhet. Norge er et foregangsland i forskningen rundt menneskelige konsekvenser av katastrofer. I høst opprettes et internasjonalt katastrofesenter i Oslo – verdens første i sitt slag.

Senteret skal være en informasjonssentral for alle som trenger kunnskap om følger av krig, katastrofer og terror . . .

Kunnskapen senteret skal formidle, vil også være til nytte for støttetjenester for flyktninger og asylsøkere her i landet. Det er klarlagt at en stor del av flyktningene som kommer til Norge, har vært utsatt for store psykiske belastninger. Mange kommer fra krigsrammede områder og kan ha vært utsatt for forfølgelse og tortur.

REDD BARNA-AVISA

21

Norges velvilje, hvor lenge de vil låne meg ut. For det er i Midt-Norge jeg hører hjemme.

– Det går rykter om – og igjen er *Søndagsbladet* ryktesprederen – at du i tillegg til dine mange andre talenter også kan lese messe på tagalog, et av de mange språk på Filipinene?

– Kan og kan, men jeg fusker og fikler nå med så mangt. Og med de mange utlendinger i våre menigheter er det ikke så dumt å kunne i hvert fall litt om uttale og slikt. Og jeg fikk nå en ildprøve kort etter prestevigselen med en messe på tagalog hjemme – og overlevde! Det går også bra på cebuano, et annet filippinsk språk...

St. Olav fikk ikke summet seg til å spørre prestemannen Claes Tande om han hadde noen forslag til løsning på de ymse «bemanningsspørsmål» i Kirken. Intervjuet foregikk pr. telefon under en hektisk mellomlanding på vei til Roma. – Forsåvidt ikke så farlig, spørsmålet blir neppe uaktuelt innen han kommer hjem igjen.

Og gleden blir nok stor i Midt-Norge «når'n Claes kjæm» – for å bli. Han trengs!

P.S. Mellom «sats» og «trykking» av bladet er pastor Claes flyttet inn i Akersvn. 5 i Oslo – midlertidig.

UKJ ●

Ingen glasnost i Litauen

600-års feiringen for kristningen av Litauen – «Kirkens yngste europeiske datter» – ble feiret med messer i så mange som mulig av landets katolske kirker den 29. juni. Der det var mulig, ble også et budskap fra paven lest opp. Store menneskemengder samlet seg utenfor kirkene og «hørte» messe via høyttalere. I hovedstaden Vilnius var 29 av byens 40 kirker stengt. Man hadde håpet at regjeringen i anledning jubiléet ville «gi tilbake» kirken i Klaipeda som ble bygget i 1967 med statlig tillatelse og for innsamlede midler (tre millioner rubler), men som ble beslaglagt og omgjort til konsertsal rett etter innvielsen. Fra statlig side var det kommet trussel om forbud mot all jubileumsfeiring hvis

man gikk for sterkt ut med «den-slags ønsker». Ingen utenlandske biskoper, ikke østlige biskoper engang, fikk innreisetilatelse i anledning jubiléet. Men én kardinal fikk komme: Kardinal Sin fra Filippinene som var gjest hos patriarken av Moskva omtrent samtidig med feiringen. Men han beklaget etter besøket at han ikke fikk mulighet til å treffe litauiske katolikker.

I sitt hyrdebrev i forbindelse med feiringen sammenlignet biskopene dagens situasjon med «vinteren som har kimen til vår i seg». «En håpefull sammenlikning,» skriver *Herder Korrespondenz* som spør «hvor mye glasnost som må til før man merker noe til det i Litauen.»

Paven til Moskva?

Muligheten for et pavebesøk i Moskva i forbindelse med 1000-års feiringen for den russisk-ortodokse kirke i 1988 er «fremdeles åpen», uttalte lederen for Danilov-klosteret i Moskva, arkimandrit Tichon, i et intervju nylig med den spanske avisen «El

Pais».

Han viste til formelle vanskeligheter for en kirkelig invitasjon i og med at paven både er kirke- og statsoverhode. En eventuell innbydelse fra sovjetregjeringen ville løse problemet.

KNA

Fotballkyndig nonne!

Selvsagt var det i England dette hendte, der fotballinteressen alltid har vært stor. Også blant ordensfolk.

En millionær som lever på Bahamas-øyene, Sir Jack Hayward, spurte søster Helen, rektor ved St. Dominicus-skolen i

Staffordshire, om hun kunne gi navnene på de elleve Wolverhamptonspillerne som tapte cup-finalen mot Portsmouth i 1939. Prisen for riktig svar var £ 20.000.

Sr. Helen navnga hele laget i alfabetisk orden – til fryd og gammen for St. Dominicus-skolen. CATHOLIC HERALD

BEGRAVELSESBYRÅET

TS Jacobsen ^{o/s}

Ullevålevn. 1

TELEFON * 20 79 05

Alltid telefonvakt

22

Bokhandelens ferd til Nidaros

– Interessante, morsomme og litt slitsomme dager, sier *Sidsel Meyer Aasrud*. Det er «*St. Olav Bokhandels ferd til Nidaros*» hun tenker på, den korte uken rundt Olsok i år da vår katolske bokhandel åpnet en midlertidig Trondheimsfilial – med passende from adresse: «*Munke-gaten*».

– Det var før jul i fjor at vi ble innbudt av Festivalkomiteéen for Olavsdagene til å ta turen nordover, og vi takket ja på flekken. Godt at man får god tid til å forberede seg! Og har gjestfrie venner! St. Elisabeth-søstrene lot oss få natteløsji i deres hytte den uken vi var i trønderhovedstaden, og nærbutikken «*Bunnpris*» bidrog også sitt til å hjelpe på bokhandelens reiseutgifter.

– *Og bokhandelen selv losjerte hvor?*

– Hør bare: Nordensfjeldske Kunstindustrimuseum hadde åpnet sine dører for oss! Fra vår beskjedne og noe tilbaketrukkede tilværelse i Oslo befant vi oss nå i en hovedgate, Munkegaten, som fører opp til Trondheims smykke, Nidarosdomen. Man kan bli ør av mindre! Museet hadde åpnet en praktfull utstilling om utgravningene fra middelalderen, «*Byen under gatene*», og her, ved inngangen til utstillingen, ble vi plassert. Bedre kunne vi ikke ha det. Alle som

St. Olav Bokhandels «Trondheimsfilial» – i bakgrunnen Sidsel Aasrud, til venstre i forgrunnen Frances Kristensen. Foto: Maria Giæver.

skulle inn til utstillingen, passerte bokhandelen, og noen besøkende spurte faktisk om våre bronsekors var fra utgravningen. Det ble hastig korrigert.

– *Og annet av interesse budt frem?*

– Vi hadde bl.a. med en del litteratur om og fra middelalderen, og vi fikk mange hyggelige kontakter. Våre foldere, boklister og julekrybbekataloger forsvant. Personalet på museet var enestående hjelpsomme og hyggelige.

– *Ble det noen ferd til Stiklestad for St. Olav denne gang?*

– Nei, «spelet» måtte greie seg uten oss. På åpningsdagen var det åtte grader, og det regnet vannrett, så med fem utstillingsdager igjen tok vi ikke sjansene på å sitte så lenge i regnet. Og godt var det, for den dagen myl-

dret det av mennesker i bokhandelens Trondheimsfilial.

– *Særlig tid til å få med seg mer av selve festivalen ble det vel ikke på deg og din hjelper Frances Kristensen?*

– Nei, dessverre, men litt fikk vi da med av et imponerende program med foredrag og musikk. Professor Gunnar Danbolt holdt et inspirerende foredrag om St. Olav-antemensalen i Nidarosdomen, og noen dager senere innledet han til debatt om kunst og liturgi hvor en tekstilkunstner og prester fra Den norske kirke deltok. For langt å komme inn på det her, men man blir takknemlig for at den katolske kirke har en ubrutt tradisjon i liturgi og bruken av symboler – og har holdt døren åpen for kunst og kunstnere.

TRENGER DU TRYKKSAKER?

Kontakt

SATS + PASTE A/S

Prof. Birkelandsv. 24 c, 1081 Oslo 10
Tlf.: (02) 30 04 16 – 30 84 53

MALERMESTER
utfører allslags maler- og tapetserearbeider

GEORG OG OTTO FOERSTER

Tlf.: 15 54 26/15 56 06

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen
Tlf. (03) 83 42 80

Liturgisk kalender

Gudstjenester

23

Dialogmesse

Høymesse

SEPTEMBER

23. Ferial. Esra 9, 5–9.
Luk. 9, 1–6.
24. Ferial. Hagg. 1, 1–8.
Luk. 9, 7–9.
25. Ferial. Hagg. 1, 15–2,9.
Luk. 9, 18–22.
26. Kosmas og Damian, martyrer el.
Marias lørdagsmesse.
Sak. 2, 5–15.
Luk. 9, 43–45.
27. 26. alm. søndag.
Esek. 18, 25–28.
Fil. 2, 1–11.
Mt. 21, 28–32.
28. Ferial el. Wenceslas, martyr.
Sak. 8, 1–8.
Luk. 9, 46–50.
29. Mikael, Gabriel, Rafael, erkeengler.
Dan. 7, 9–14.
Joh. 1, 47–51.
30. Hieronymus, prest og kirkelærer.
Neh. 2, 1–8. Luk. 9, 57–62.

OKTOBER

1. Therese av Jesusbarnet, jomfru.
Neh. 8, 1,4a. Luk. 10, 1–12.
2. De hellige verneengler.
2. Mos. 23, 20–23.
Mt. 18, 1–5, 10.
3. Ferial el. Guds Mors lørdagsmesse.
Bar. 4, 5–12, 27–29.
Luk. 10, 17–24.
4. 27. alm. søndag.
Jes. 5, 1–7.
Fil. 4, 6–9.
Mt. 21, 33–43.
5. Ferial. Jon. 1, 1–2, 1. 11.
Luk. 10, 25–37.
6. Ferial el. Bruno, prest.
Jon. 3, 1–10. Luk. 10, 38–42.
7. Vår Frue av Rosenkransen.
Ap. gj. 1, 12–14.
Luk. 1, 26–38.

Arendal	Tyholmen	lord.:	18.30	
<i>St. Franciskus kirke</i>	Tlf. (041) 22 209	sond.:	8.00	11.00
Asker og Bærum	Nyveien 17, Stabekk	lord.:	17.45	
<i>Mariakirken</i>	Tlf. (02) 53 77 35	sond.:		11.00
<i>Eikeli katolske kirke</i>	Veståsen 18		9.00	10.00
	Tlf. (02) 24 25 69			
Bergen	Christiesgt. 16	lord.:	19.00	
<i>St. Pauls kirke</i>	Tlf. (05) 32 54 10	sond.:	10.00	11.00
<i>Vår Frue Kirke</i>	Nylandsvn. 31		9.30	
Bodo	Hernesvn. 22	lord.:	19.00	
<i>St. Eysteins kirke</i>	Tlf. (081) 21 783	sond.:		11.00
Drammen	Cappelensgt. 1	lord.:	13.00	
<i>St. Laurentius kirke</i>	Tlf. (03) 83 20 19	sond.:	9.00	11.00
Fredrikstad	Kongensgt. 9		9.00	11.00
<i>St. Birgitta kirke</i>	Tlf. (032) 11 438			
Messe lørdag kl. 19.00 untatt når intensivundervisning: kl. 12.30.				
Halden	Kristian V's pl. 1		9.00	10.45
<i>St. Peters kirke</i>	Tlf. (031) 81 168			
Hamar	Torvggt. 113	fred.:	18.30	<i>Ikke første fredag i månede</i>
<i>St. Torfinns kirke</i>	Tlf. (065) 23 751	sond.:		11.00
Hammerfest	Salsgt. 52		19.00	11.00
<i>St. Mikael kirke</i>	Tlf. (084) 11 447			
Harstad	Skolegt. 4	lord.:	17.00	
<i>St. Sunniva kirke</i>	Tlf. (082) 63 696	sond.:		11.00
Haugesund	Haraldsgt. 21			11.00
<i>St. Josefs kirke</i>	Tlf. (04) 72 31 95			
Hønefoss	Vesterngt. 5			11.00
<i>St. Theresias kirke</i>	Tlf. (067) 22 381			
Kristiansand S.	Kirkegt. 3	lord.:	13.00	
<i>St. Ansgar kirke</i>	Tlf. (042) 24 225	sond.:	9.30	11.00
Kristiansund N.	Flintegt. 5			11.00
<i>St. Eysteins kirke</i>	Tlf. (073) 72 779			
Levanger	Jernbanegt. 29			11.00
<i>St. Torfinns kirke og</i>	Tlf. (076) 81 856			
<i>St. Eysteins sykehjem</i>	Tlf. (076) 81 855			
Lillehammer	Weidemannsgt. 3A			
<i>Mariakirken</i>	Tlf. (062) 52 550	sond.:	18.00	
Lillestrøm	Romeriksgt. 1		9.00	10.30
<i>St. Magnus kirke</i>	Tlf. (06) 81 28 85			

CARITAS NORGE

DEN KATOLSKE KIRKES HJELPEORGANISASJON

Fagerborggaten 17, 0360 Oslo 3

Postgiro: 5 00 40 64 – Bank: 900 4064

24 Liturgisk kalender Gudstjenester

Dialogmesse

Høymesse

8. Ferial. Mal. 3, 13–4, 2a. Luk. 11, 5–13.	Molde <i>St. Sunniva kirke</i>	Parkvn. 25 Tlf. (072) 51 467		11.00
9. Dionysius, biskop, og lidelsesfeller, martyrer. Johannes Leonardi, prest. Joel 1, 13–15. Luk. 11, 15–26.	Moss <i>St. Mikael's kapell</i>	Ryggevn. 24 Tlf. (032) 51 038		17.00
10. Ferial el. Guds Mors lørdagsmesse. Joel 3, 12–21. Luk. 11, 27–28.	Narvik <i>Kristus Kongekirke</i>	Håreksgt. 82 Tlf. (082) 41 634		18.30
11. 28. alm. søndag. Jes. 25, 6–10a. Fil. 4, 12–14. Mt. 22, 1–14.	Oslo <i>St. Olav domkirke</i>	Akersvn. 1 Tlf. (02) 20 72 26	<i>lörd.:</i> 19.00 <i>sønd.:</i> 9.30	11.00 19.00
12. Ferial. Rom. 1, 1–7. Luk. 11, 29–32.	<i>St. Hallvard kirke</i>	Enerhauggt. 4 Tlf. (02) 67 23 83		9.30 11.00
13. Ferial. Rom. 1, 16–25. Luk. 11, 37–41.	<i>St. Dominikus kirke</i>	Neuberggt. 15 Tlf. (02) 43 07 71		9.00 11.00
14. Callistus, pave og martyr. Rom. 2, 1–11. Luk. 11, 42–46.	<i>Jesu Hjerte kapell</i>	Ullernchausséen 52 Tlf. (02) 50 91 91		9.00
15. Teresa av Jesus, jomfru og kirkelærer. Rom 3, 21–30. Luk. 11, 47–54.	<i>Grefsen kapell</i>	Glads vei 23 Tlf. (02) 15 38 90		9.00 11.00
16. Hedvig, ordenssøster el. Margareta Maria Alacoque, jomfru. Rom. 4, 1–8. Luk. 12, 1–7.	<i>Lunden kloster</i>	Øvre Lunden 5 Tlf. (02) 64 18 20	<i>lörd.:</i> 18.00 <i>sønd.:</i>	18.00 10.00
17. Ignatius av Antiokia, biskop og martyr. Rom. 4, 13, 16–18. Luk. 12, 8–12.	Porsgrunn <i>Vår Frue kirke</i>	Olavsgt. 19 Tlf. (035) 50 793	<i>lörd.:</i> 18.00 <i>sønd.:</i>	18.00 11.00
18. 29. alm. søndag. Jes. 45, 1, 4–6. 1. Tess. 1, 1–5b. Mt. 22, 15–21.	Stavanger <i>St. Svithun</i> <i>Katolske kirke</i>	Dronningensgt. 8 Tlf. (04) 52 55 34 og 52 58 09	<i>lörd.:</i> 19.00 <i>sønd.:</i> 9.30	norsk messe engelsk messe 11.00 høymesse 18.00 fransk messe
19. Isaak Jogues, prest, og lidelsesfeller, martyrer, el. Paul av Korset, prest. Rom. 4, 20–25. Luk. 12, 13–21.	Stord <i>Den Hellige Ånds kapell, Skyttarhaugvn. 12</i>			
20. Ferial. Rom. 5, 12, 15b, 17–19, 20–21. Luk. 12, 35–38.	<i>Høymesse hver 2. søndag kl. 11.</i> <i>Nærmere opplysninger: tlf. (054) 11 230</i>			
	Tromsø <i>Vår Frue kirke</i>	Storgt. 94 Tlf. (083) 84 277	<i>lörd.:</i> 19.00 <i>sønd.:</i>	19.00 11.00
	Trondheim <i>St. Olav kirke</i>	Schirmersgt. 1 Tlf. (07) 52 12 14		9.00 11.00
	Tønsberg <i>St. Olav kirke</i>	Botnegt. 22 Tlf. (033) 11 949		11.00
	Voss <i>St. Olavs kapell</i>	Finnesvegen 57 Tlf. (05) 51 25 10		Etter avtale
	Ålesund <i>Vår Frue kirke</i>	Kviltunvn. 6B Tlf. (071) 37 558	<i>lörd.:</i> 17.00 <i>sønd.:</i> 8.30	17.00 11.00

Neste nummer utgis 20. oktober. Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt

Medarbeidere:

Tollef Berg

Liv Greni

Kjell Arild Pollestad o.p.

Albert Raulin o.p.

Knut W. Ruyter o.f.m.

Gunnel Vallquist

Redaksjon: Tlf. (02) 20 72 48

Ekspedisjon: Tlf. (02) 42 43 57

Akersveien 14, 0177 Oslo 1

Abonnement kr. 165,— pr. år.

Utlandet: kr. 195,—.

Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.

Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 2 04 64 80

BOKHANDEL

Akersveien 14, 0177 Oslo 1
Telefon: (02) 20 72 48

**Valgt til årets kalender
av «Vi ser på kunst»:**

ANNE-LISE KNOFF 1988
kr. 155.—

Vær oppmerksom på
Aschehougs storbokserie,
kr. 98,— pr. bok innbundet!!:
S. Undset: KRISTIN
LAVRANSDATTER I—III
V. Henriksen:
SØLVHAMMEREN, JÆRTEGN,
HELGENKONGEN.
F. Werfel: SANGEN OM
BERNADETTE

Det europæiske klostervæsen
119 s. kr. 79,—

T. S. Nyborg: DIE KIRCHE IN
SCANDINAVIEN.
Mitteleuropäischer und
englischer Einfluss im 11. & 12.
Jahrhundert. Sigmaringen 86,
197 s. kr. 342,—

Mandag–fredag:
9.30–16.30
torsdag: 9.30–17.30
lørdag: 9.30–13

Vil du vite mer? GRUNNKURS I TROEN

Informasjonskurs om katolsk troslære — en foredragsserie som gir innføring i spørsmål vedr. Bibelen, sakramentene, liturgi, etikk, menneskesyn, kirke etc.
Hos FRANSISKANERNE, Enerhauggt. 4, 0651 Oslo 6.

Høstens kurs er beregnet både på ikke-katolikker som ønsker informasjon om den katolske tro, og på katolikker som vil vite mer.

Første gang: tirsdag 8. sept. kl. 19–21.
Dernest tirsdag 29/9, 20/10, 10/11, 1/12 og 8/12. Kurset varer frem til påske. Nærmere opplysninger på menighetskontoret (tlf.: 67 23 83) Ingen kursavgift.

KATOLSK ORIENTERING

Dominikanernes foredragsserie om katolsk tro.
Hver mandag fra 28/9 kl. 19.30 i Neuberggt. 15, 0367 Oslo 3.
Ingen kursavgift. Påmelding ikke nødvendig.

A / S NORSKE SHELL

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING: (02) 66 59 00 — SERVICE (02) 66 58 60 — 66 58 62

Blikk
på tiden

Når høsten kommer

Et ørlite sterkt minne sitter i meg fra sommeren: Kristi blå auge. Langt inni Trollheimen, langt inni steinødet. Hundre meter lenger fremme kalvet isbreen i vannet, snøen lå hardpakket over stien. Nettopp der befinner du deg plutselig midt i Guds have på jord. Opp til femseks centimeter over bakken våger de seg, allverdens forskjellige blomster fra fjellfloraen.

Og der, midt i denne villmarkshaven, der lyser Kristi blå auge mot meg. En av våre minste blomster, med den mest intense blåfarge du kan tenke deg, uten snev av fiolett, bare BLÅ. Snøsøte, står det i floraen, en liten gentiana. Men i Hallingdal lærte jeg for mange år siden å kalle den Kristi blå auge.

Og for meg er det nettopp det den er. Den lille stjerneformete blå flekken, som bare gir seg til kjenne i solskinn. Et lite speil av Himmelen i vår barske hverdag. Midt i steinødet. Med snø og is til nabo.

Vanligvis ser jeg for meg søn-

dagsskolens Jesus-bilder der Jesus har brunt, langt, krøllete hår og brune, vennlige øyne. Og jeg stuset da jeg første gang ble kjent med Kristi blå auge. Blå — i jødeland? Nei: Blå — i Norge. Den bitte lille blomsten bærer bud om at inkarnasjonen gjelder også hos oss. Midt i steinødet. Blåøyet og taper, avhengig av solen for å se opp mot himmelen.

Den lyser med all sin intensitet, men er lett å gå forbi. De fleste overser den, hvis ingen har gjort dem kjent med den. Du må stoppe opp for virkelig å se den.

Det er mitt minne fra sommeren. Fjellheimen med sine store linjer og små detaljer, som maner til ro og meditasjon. Som innbyr til å stoppe opp og lytte, ta inn stillheten. Ta med stillheten hjem til uroen, gi plass til å oppdage Kristi blå auge i hverdagens store linjer.

Sommerfjellet ga også et annet minne: Elven som går i stryk nedover. Alt dette vannet som vi er så rikelig velsignet med. Som oftest ser jeg hastig på elven, synden er flott og mektig, og går videre med bildet av blått vann innvendig.

I sommer satte jeg meg ned ved elven, et sted der den gikk i passe stryk nedover. Satt stille og lot meg rive med i elvens bevegelse, merket den sugende kraft, det sterke driv som hele tiden førte vannet videre. Forandring, foran-

dring, forandring. Alltid nye steder, alltid nye virvler, alltid bevegelse, alltid forandring.

Jeg tenkte på elvene fra Edens have. På Livets vann. På vår hang til konservatisme. Vi vil så gjerne holde fast ved det vi har, det vi kjenner, det vi opplever som godt. Vil så nødig føres videre med elven. Tør ikke gå de nye utfordringer i møte, redd for det vi kan miste.

Vi har allerede mistet sommeren når høsten nå kommer. Men minnet om Kristi blå auge og elvens blå vann bærer jeg inni meg på vei mot vinteren. Et minne om inkarnasjonen her hos oss, og et minne om Maria, som stilte seg åpen for forandring og utfordring, som lot seg rive med i Livets elv.

Kristins søster

